

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand · mei 2018 · jaar 22 · #04

**Verplichte fusie voor
kleine gemeenten?**

Tandarts Inge Hendrickx
**'Je kunt altijd
mensen helpen'**

Een WoonBox op maat

Visionair: Brigitte Raskin
**Een randtram
rond Brussel?**

+ AGENDA

Suzanne Weusten
**Waarom doen slimme
mensen stomme dingen?**

FR · DE · EN

traductions
Übersetzungen
translations

Spelen met de wind

Olivier Verhoeven uit Hoeilaart werd vorige maand door Inge Seghers aangeduid om **deksetting** voort te zetten.

Inspirerende verhalen

Olivier Verhoeven, papa van drie, woont samen met vrouw en kroost in het rustige Hoeilaart, op een boogscheut van het Zoniënwoud. Vlakbij de stad, maar pal in het groen. 'Dat maakt het zo geweldig om hier te wonen. Het werk heeft ons naar deze streek geleid. We zijn allebei opgegroeid in Antwerpen. Na mijn studiejaren vond ik een job in de IT-sector in het Brusselse. Een bewuste keuze, want ik ben tweetalig opgevoed en wilde die extra troef uitspelen.' Dertien jaar geleden ruilde hij hartje Brussel voor de Druivenstreek. 'Heel toevallig. Mountainbiken is mijn grote passie en al fietsend ontdekte ik de groene Rand. Geleidelijk aan raakte ik verknocht aan de regio en droomde ik stiekem van een leventje met mijn gezin in Hoeilaart.'

GOED SAMENLEVEN

Door de verdere verstedelijking van de Rand kleurt ook de gemeenschap in Hoeilaart almaar internationaler. 'Die diversiteit vind ik net leuk. De vele culturen die hier samenwonen en elkaar proberen te ontmoeten, dat lukt aardig. Aan de andere kant heb je de Hoeilanders, die hier generaties wonen en boeiende verhalen vertellen. Over de geschiedenis van de serres bijvoorbeeld. Of hoe de streek evolueerde tot wat ze nu is. Ook de verhalen van nieuwe inwoners met een andere origine inspireren. Toen wij hier introkken, kenden we niemand. Ik heb een vriendenkring opgebouwd via de kinderen; ouders die ik aan de schoolpoort of de kribbe ontmoet.'

'Tweetaligheid is een groot pluspunt in onze maatschappij. Ik probeer onze kinderen op te voeden zoals we zelf werden grootgebracht. Thuis spreken we Frans, daarbuiten verloopt het meeste in het Nederlands. Op school, met de vriendjes, in hun sportclubs.

Daar haal je voordeel uit. Je raakt sneller geïntegreerd en maakt makkelijker contacten.'

WEDERZIJD'S RESPECT

Hoe ervaart Olivier de taalkwesties in de regio? 'Als ik rondom mij kijk, merk ik die taalproblemen bijna niet. In Hoeilaart tracht men er positief mee om te gaan door het als een verrijking te beschouwen en niet als een bedreiging. Wederzijds respect is daarbij belangrijk. En ook behulpzaamheid. Na hun schooluren helpen mijn kinderen bijvoorbeeld anderstalige klasgenootjes hun Nederlands bij te schaven. Spelenderwijs. Dat vind ik mooi.'

'Je hebt hier een echt gemeenschapsleven. Kleinschalig, maar aangenaam. Het zorgt ervoor dat inwoners en gezinnen buiten komen. Bijvoorbeeld naar de gemeenschapscentra zoals Felix Sohie of Den Blank in Overijse. En uiteraard is er het Druivenfestival waar elk jaar naar uitgekeken wordt. Dat zijn de momenten om gezellig samen te zijn.'

GENIETEN VAN DE KLEINE DINGEN

'Of bepaalde zaken beter kunnen? Daar moet ik even over nadenken. Meer fietspaden misschien. Er worden nog te weinig inspanningen geleverd voor de zwakke weggebruiker. In Hoeilaart, maar ook elders. En ik stel mij vragen bij de werken aan het Gewestelijk Expresnet (GEN), al in 2006 gestart en nog steeds niet klaar. Nu wil men de Ring verbreden, maar waarom niet eerst focussen op het afwerken van het GEN?' Tot slot: 'Genieten van de kleine dingen des levens vind ik belangrijk. En respect voor de natuur. Hoeilaart houdt elk jaar een zwerfvuilactie. Wat mij telkens verbaast, is het volume afval dat zomaar ergens langs de weg of in de natuur wordt gedropt. Onbegrijpelijk.'

TEKST David Bitoune • FOTO Filip Claessens

12
26

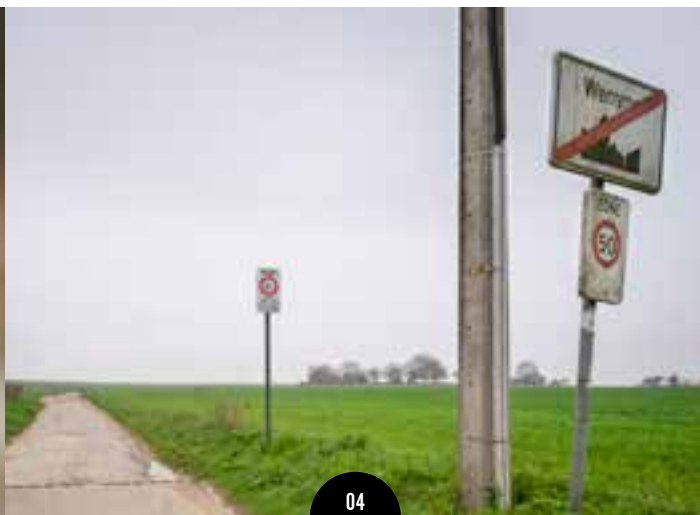
© STEFAN DESAVERE

AGENDA

MEI
2018

VERDELING RandKrant mei wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

INHOUD

04

10

18

06 VANASSETOTZAVENTEM

09 MIJNPLEK

13 FRANKACHTERNA

14 OPVERKENNING

15 MIJNGEDACHT

16 MIDDENIN

19 WIEKWEEKDAT

22 INTERVIEW

26 BOUWERK

32 GEMENGDEGEVOELENS

Verplichte fusie voor kleine gemeenten?

Fusies. De gemeenten lopen niet over van enthousiasme. Samenwerken ja, maar niet fuseren. De Vlaamse overheid zou het nochtans graag zien gebeuren. Niet evident. Zeker niet voor de zes faciliteitengemeenten. De volgende Vlaamse Regering zal de knoop moeten doorhakken.

'Je kunt altijd mensen helpen'

Tandarts Inge Hendrickx uit Wemmel stapt geregeld op het vliegtuig naar Madagascari om er jeugdige tanden te verzorgen. 'De ravage in die mondjes is ontzettend. Waar doet het pijn? vragen we. Op die plekken beginnen we, en dan zien we hoe ver we geraken.'

Een WoonBox op maat

Met een WoonBox kun je grote, leegstaande kantoorgebouwen ombouwen tot kleinere wooneenheden. Op die manier willen opbouwwerkers in Brussel tijdelijke woningen bouwen voor gezinnen met een laag inkomen. Want almaar meer mensen hebben moeite om een betaalbare, kwaliteitsvolle woning te vinden.

EN

DE

FR

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 98.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. • **Realisatie** vzw 'de Rand' • **Hoofdredacteur** Geert Selleslach • **Eindredacteur** Ingrid Laporte • **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve • **Redacteuren** Michaël Bellon, Mirek Cerny, Bart Claes, Tina Deneyer,

Jens De Smet, Tine De Wilde, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Guido Fonteyn, Patrick Gijssels, Karla Goetvinck, Gerard Hautekeur, Joris Herpol, Joris Hintjens, Tine Maenhout, Ines Minten, Anne Peeters, Tom Serkeyn, Wim Troch, Fatima Ualgasi, Sofie Vandenbergh, Luc Vanheerentals, Lene Van Langenhove en Dirk Volckaerts • **Website** Dorien De Smedt **Redactieadres** Kaasmarkt 75,

1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be • **Verantwoordelijke uitgever** Eddy Frans, Agentschap 'de Rand', Witherendreef 1, 3090 Overijse • **Vormgeving** Janssen & Janssen Creative Content, Gent • **Druk** Corelio, Erpe-Mere • RandKrant wordt gedrukt op FSC(®)-gecertificeerd papier – licentienummer: FSC-C004762

Verplichte fusies voor kleine gemeenten?

Zullen er in komende jaren gemeenten in de Vlaamse Rand fuseren? De Vlaamse overheid zou het graag zien, maar het is niet evident. Zeker niet voor de zes faciliteitengemeenten.

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

In de Vlaamse Rand zijn er een heel aantal kleine gemeenten, onder andere de faciliteitengemeenten. Door het groeiend aantal taken dat een gemeente toegeschoven krijgt, wordt het voor kleine gemeenten steeds moeilijker om efficiënt te blijven functioneren. Een schaalvergroting dringt zich op, hetzij door samenwerkingsverbanden, hetzij door fusies. Sinds de laatste fusie (van Antwerpen in 1983) telt Vlaanderen 308 gemeenten, waarvan 77 met minder dan 10.000 inwoners. Daarom heeft de Vlaamse overheid met het decreet van 24 juni 2016 maatregelen doorgevoerd om vrijwillige fusies tegen 2019 te ondersteunen. Dat werd door de Vlaamse Regering extra aangemoedigd met een schuldverlichting van 500 euro

per inwoner, met een maximum van 20 miljoen per gemeente. Aantrekkelijk, maar toch gingen slechts vijftien gemeenten in heel Vlaanderen op het fusie-aanbod in. In de Rand zal voorlopig geen enkele gemeente fuseren. Merchtem-Opwijk, Tervuren-Hoeilaart-Overijse en Kraainem-Wezembeek-Oppem hebben elkaar wel gepolst, maar concrete gesprekken die tot fusies zouden leiden, zijn er niet gekomen.

WAAROM FUSEREN?

Zijn fusies echt nodig als er zo weinig gemeenten ingaan op het aanbod om te fuseren, zelfs niet met een aantrekkelijke wortel als schuldverlichting? Toch wel, zegt Hans Maertens, gedelegeerd bestuurder van Voka, het Vlaams netwerk van ondernemingen. 'Voka wil ondernemingsvriendelijke gemeenten die inzetten op goede relaties en een goed beleid met ondernemingen. We hebben onderzoek gedaan en vastgesteld dat er in Vlaanderen heel wat gemeenten zijn waar de schaal ontbreekt om efficiënt te werken. Gemeenten die minder dan 10.000 inwoners tellen, zijn te klein om op lange termijn werkbaar te blijven. Die grens is niet arbitrair. Samen met Idea Consult hebben wij onderzocht hoe gemeenten kunnen functioneren op basis van een aantal parameters: inwonersaantal, fiscale draagkracht, enzovoort. In Vlaanderen hebben 77 gemeenten minder dan 10.000 inwoners. Een kwart van de gemeenten is dus te klein om goed te kunnen functioneren. De realiteit is: we moeten naar grotere gemeenten, naar grotere regio's. Dat kan door samenwerkingsverbanden op regionaal, intercommunales bijvoorbeeld, maar dat is niet voldoende. Fusies zijn noodzakelijk. Gemeenten met minder dan 10.000 inwoners moeten volgens ons verplicht fuseren, grotere gemeenten moeten door de Vlaamse Regering aangemoedigd worden om te fuseren.'

Filip De Rynck, professor bestuurskunde aan de UGent onderschrijft de stelling dat gemeenten steeds meer kerntaken te vervullen krijgen. 'Kleine gemeenten beschikken niet over voldoende capaciteit om conti-

nuïteit van de dienstverlening te kunnen verzekeren. Het aantal taken dat naar de gemeenten wordt toegeschoven, is de laatste jaren sterk toegenomen. Gemeenten zoeken steeds meer samenwerkingsverbanden, in intercommunales of nog groter, zoals bijvoorbeeld het Toekomstforum van de burgemeesters van Halle-Vilvoorde. Dat lost echter niet alles op.'

DAN MAAR VERPLICHT?

Vanuit de gemeenten is er weinig animo. Daarom stelt Voka voor om kleine gemeenten te verplichten om te fuseren. Ook volgens Liesbeth Homans (N-VA), minister van Binnenlands Bestuur, is verder fuseren wenselijk. 'Maatschappelijke problemen worden steeds complexer, de verwachtingen van burgers ten aanzien van de gemeenten worden steeds groter en de Vlaamse overheid geeft steeds meer autonomie en bevoegdheden aan gemeenten. Daarom is het belangrijk dat de bestuurskracht van gemeenten wordt versterkt. Een fusie van gemeenten is daarvoor het meest geschikte instrument. De Vlaamse Regering heeft in deze regeerperiode gekozen voor een vrijwillige fusie. De huidige vijftien gemeenten die in een fusie stappen, zijn geen eindpunt, maar het begin van een grotere fusiebeweging. Het is aan de volgende Vlaamse Regering om een beslissing te nemen of deze fusiebeweging vrijwillig zal gebeuren of verplicht.'

DISCRIMINATIE FACILITEITENGEMEENTEN

Of dergelijke fusies verplicht zullen worden, daar spreekt het kabinet Homans zich voorlopig niet over uit. Niet verwonderlijk, want communautair ligt dit moeilijk: wat met de faciliteitengemeenten? Door hun statuut kunnen ze niet fuseren met 'gewone' Vlaamse gemeenten en ook fusies tussen faciliteitengemeenten lijken niet haalbaar omwille van een aantal verschillen in de faciliteitenregeling.

De burgemeester van Wemmel, Walter Vansteenkiste (lijst W.E.M.M.E.L.), vindt dat er sprake is van discriminatie. 'Als Vlaanderen

EN

SMALL MUNICIPALITIES COULD BE FORCED TO MERGE

The Flemish Rand abounds in small municipalities, including those with language facilities. These entities are struggling to keep operating efficiently owing to the growing number of tasks they have to contend with. They are now faced with calls to operate on a broader scale, either through partnerships or mergers, but that is easier said than done. The municipalities themselves are not exactly bursting with

enthusiasm and no more than 15 municipalities in Flanders will have merged voluntarily by 2019. Given the paltry number of volunteers the Flemish Government might decide to make the merger process compulsory later on. And where does that leave the six Flemish Rand municipalities with language facilities, which, because of their separate status, are currently unable to merge with other municipalities?

Het is belangrijk dat de bestuurskracht van gemeenten wordt versterkt, maar verplicht fuseren is voorlopig een stap te ver.

zich wil optimaliseren en naar een grotere schaal wil gaan, dan is dat een goede zaak. Maar: dan kom je tot de vaststelling dat je door je statuut als faciliteitengemeente de boot mist, ook financieel. Als mijn gemeente zou kunnen fuseren, zouden we tot 8 miljoen euro schulden kunnen overdragen naar Vlaanderen. Dat kan nu niet. Door ons speciaal statuut worden we gediscrimineerd ten opzichte van de Vlaamse gemeenten. Wij worden financieel gestraft voor ons grondwettelijk statuut. Ik vrees dat in de toekomst, als de gewesten nog aan belang zullen winnen bij de verdere overdracht van bevoegdheden, wij meer en meer uitgesloten zullen worden en ons telkens weer op een andere manier zullen moeten organiseren dan de rest van Vlaanderen. En dat kost geld. Wij krijgen niet de kans om te optimaliseren en ons financieel te verbeteren.'

ONOPLOSBAAR?

Een aantal kleine faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand zouden dus wel willen fuseren, de Vlaamse overheid moedigt fusies aan... maar om de communautaire vrede te bewaren kan er niet gesleuteld worden aan het statuut van de faciliteitengemeenten. Hoe los je zo iets op? Professor De Rynck: 'Theoretisch is het perfect oplosbaar. De federale overheid zou de fusie voor faciliteitengemeenten mogelijk kunnen maken, maar dan verzandt dat debat meteen weer in de verouderde communautaire debatten die niets te maken hebben met de huidige

sociografische en demografische ontwikkeling van het Brusselse stadgewest, waar de Rand eigenlijk gewoon een deel van is.'

HOOP VOOR DE TOEKOMST

De bal ligt dus in het kamp van de federale overheid. Beweegt er daar iets? Federaal parlementslid Luk Van Biesen (Open VLD), voormalig schepen in Kraainem, diende een wetsvoorstel in waardoor faciliteitengemeenten met elkaar zouden kunnen fuseren. Hij hoopt ook dat faciliteitengemeenten kunnen fuseren met 'gewone' Vlaamse gemeenten, met behoud van de faciliteiten voor het grondgebied van de oorspronkelijke faciliteitengemeente.

'Mijn eerste wetsvoorstel gaat over het mogelijk maken van fusies tussen faciliteitengemeenten. Dat betekent bijvoorbeeld dat Kraainem en Wezembeek-Oppem, die ongeveer in dezelfde situatie zitten, zouden kunnen fuseren tot één gemeente van bijna 25.000 inwoners. Het probleem is een verschil in de faciliteitenregeling van beide gemeenten door de wetgeving van 1963. Om fusies mogelijk te maken, moet in het federaal parlement met een meerderheid in elke taalgroep en een tweederde meerderheid een bijzondere wet gestemd worden die stelt dat bij een fusie tussen faciliteitengemeenten het statuut wordt aangenomen van de gemeente met het grootste aantal inwoners. Dat wetsvoorstel is ingediend maar vandaag nog niet in behandeling omwille van de communautaire stilstand. Een aantal Franstaligen – vooral de MR – zien er nogal wat problemen in.'

'Daarnaast is er een tweede wetsvoorstel waardoor gewone Vlaamse gemeenten zouden kunnen fuseren met faciliteitengemeenten. In dat geval blijven de faciliteiten behouden op het grondgebied van de faciliteitengemeente. Neem nu bijvoorbeeld Wemmel. Daar zou het oude gemeentehuis dienst kunnen doen als de faciliterende instelling waar Franstaligen uit Wemmel voor de vertaling van hun documenten kunnen langsgaan. Dat is grondwettelijk getoetst en de Raad van State heeft daar geen bezwaar tegen gemaakt. Als je de conclusie van de Raad van State naleest, dan wordt zelfs gezegd dat dat een manier is om de inwoners van die kleine gemeenten dezelfde mogelijkheden te geven als grotere gemeenten. Er zit beweging in het dossier, maar ik vrees dat het niet meer voor deze legislatuur zal zijn. In het najaar doen we nog een poging om dit voorstel op de agenda te krijgen en een bespreking te kunnen beginnen in het parlement. In mijn voorstel gaat het enkel over de mogelijkheid om te fuseren, niet over de verplichting. Op die manier blijft de keuzevrijheid van de gemeenten gewaar. Wij willen het vooral technisch mogelijk maken voor faciliteitengemeenten om te kunnen fuseren, onder elkaar of met Vlaamse gemeenten.'

Fuseren, samenwerken en wat met de faciliteitengemeenten

Op www.randkrant.be wikt en weegt Filip De Rynck, professor bestuurskunde aan de UGent, uitgebreid verder.

Neus voor nieuws

VILVOORDE Zo veel mogelijk regionaal nieuws verzamelen en daarvan verslag uitbrengen. Dat was de uitdaging die tien middelbare scholen uit Halle-Vilvoorde kregen voorgeschoteld in de Nieuwsneuzen-wedstrijd van RINGtv. 'Zowat 200 leerlingen gaven het beste van zichzelf', vertelt RINGtv-journalist Kris Vander Gracht die het project begeleidde. 'Samen stuurden ze de voorbije twee maanden maar liefst 213 artikels in naar onze redactie.' De leerlingen van het vijfde en zesde jaar humane wetenschappen van het College van Vilvoorde leverden de beste combinatie van kwantiteit en kwaliteit af en wonnen de wedstrijd. Het Heilig Hart & College van Halle werd verdienstelijk tweede, de Sint-Martinusschool van Asse derde. De winnaars mogen een fuif organiseren op kosten van RINGtv. 'Ik vond het een geweldige ervaring', zegt Andreas Declerck, leerling van het College Vilvoorde. 'Het was soms een echte uitdaging om nieuws te vinden, maar dat zal wel *part of the job* zijn. We zijn volop bezig met plannen te maken voor onze fuif!' • TD

<http://www.ringtv.be/nieuwsneuzen>

Meer dan suikerwaarden

HALLE Diabetes is een ziekte die meer inhoudt dan alleen maar abnormale suikerwaarden. Omdat nog te weinig patiënten zich daarvan bewust zijn, organiseert de Halse diabeteswerkgroep op 17 mei in Buizingen een infosessie over 'Inzicht in de vele facetten van diabetes'. 'Onze bedoeling is niet om mensen bang te maken, maar wel te informeren over de gevolgen die de ziekte op langere termijn kan hebben op je gezondheid', legt Kim Vaes van de diabeteswerkgroep uit. 'Diabetes kan bijvoorbeeld leiden tot nierproblemen, slechte doorbloeding of oog-

problemen.' In de loop van de maand juni organiseert de diabeteswerkgroep ook een aantal 'winkel oefeningen'. Samen met een diëtiste trekken diabetespatiënten naar de supermarkt om te leren waar ze moeten op letten wanneer ze voedingswaren kopen. • TD

i De sessie 'Inzicht in de vele facetten van diabetes' vindt plaats op 17 mei in het Medisch Huis, Alsebergsesteenweg 89 in Buizingen (Halle). Meer info over deze en andere activiteiten vind je op www.diabeteswerkgroep.be

Fijnstof meten

VLAAMSE RAND Een groep geëngageerde burgers uit de brede Vlaamse Rand is gestart met metingen van het fijnstof. Sarah Sneyers, Merchtens provincieraadslid voor Groen en een van de initiatiefnemers: 'Door de verbreding van de Ring zal de verkeersdruk en dus de luchtverontreiniging alleen maar toenemen. We willen op basis van de resultaten komen tot een ommekeer in het beleid.' Concreet plaatsen vrijwilligers sensoren op verschillende punten in de gemeenten in de Rand, onder meer

langs drukke wegen, in de omgeving van scholen en op het platteland. 'Intussen doen al meer dan honderd mensen mee aan de metingen. De resultaten kun je onmiddellijk raadplegen. Wij zullen ze toetsen aan de richtlijnen van Vlaanderen, de EU en de Wereldgezondheidsorganisatie. Wie nog wil meedoen, kan contact opnemen. Hoe meer mensen deelnemen aan de actie *Fijn stof in de Rand* hoe relevanter de metingen.' • TD

i www.facebook.com/fijnstofinderand

Gregoriaans Abdijkoor viert gouden jubileum

GRIMBERGEN Het Gregoriaans Abdijkoor Grimbergen bestaat vijftig jaar. Het koor viert dit met een concert op 5 mei in de abdijkerk, waarop verschillende buitenlandse Gregoriaanse koren van de partij zijn. 'Mensen komen van heinde en verre luisteren naar het Gregoriaanse koor in de basiliek van Grimbergen. Door de vele radio- en tv-uitzendingen kreeg ons koor een ruime bekendheid', verduidelijkt stichterdirectie Gereon Van Boesschoten. 'We worden vaak gevraagd om liturgische plechtigheden op te luisteren, maar we zijn selectief. Een van de hoogtepunten was onze aanwezigheid op de plechtige uitvaartmis van koning Boudewijn. We zongen er op verzoek van de koning zelf. Ook op de uitvaartmis van koningin Fabiola heeft ons koor gezongen.'

Het Abdijkoor heeft een stevige reputatie opgebouwd, dat bewijzen de zes cd's waar nog altijd vraag naar is. Van Boesschoten spreekt zijn waardering uit voor de steun van de inmiddels overleden musicus en componist Vic Nees, die in Grimbergen woonde. 'Hij was veeleisend en heeft ons voortdurend gecoacht voor de goede stemplaatsing en uitspraak. Hij hielp ons dynamisch samen zingen.'

'Het koor is bescheiden gestart, met een beperkte groep. Om het kleine paterskoor te versterken, spraken we mensen uit het dorp aan. De opstart in 1968 paste echter niet in de tijdsgeest. Het Gregoriaans was eeuwenlang de muziek in de Latijnse liturgie, maar sinds de invoering van de moedertaal in de eredienst in de beginjaren 1960 verdween het Gregoriaans op de meeste plaatsen. Onze abdijsamenleving wou die gezangen toch een zinvolle plaats blijven geven in de liturgie.' Het koor telt gemiddeld twintig leden, toch vormt de continuïteit op termijn een uitdaging. De gemiddelde leeftijd van de koorleden bedraagt 73 jaar. Van Boesschoten is inmiddels 81 jaar. 'In Herman Raspoet heb ik een goede

vervanger. We beschikken over goede en trouwe zangers die elke zondag de mis opluisteren. Onze zangers hebben geen muzikale achtergrond, maar zingen graag en dat is de hoofdzaak. We kunnen ons dus niet vergelijken met koren van academisch geschoolde zangers. Het toeval wil dat ons jubileumfeest plaatsvindt tijdens het Internationaal Gregoriaans festival in Watou, waarin het Gregoriaans Abdijkoor Grimbergen een actieve rol heeft gespeeld. Vijf van de buitenlandse koren verzorgen een speciale editie in onze abdijkerk op zaterdag 5 mei (zie ook pg. 28). - GH

In het eerste kwartaal van dit jaar maakten meer dan 5,2 miljoen reizigers gebruik van de luchthaven in **Zaventem**, opnieuw een record voor Brussels Airport. Het Begijntjesbad in **Overijse** gaat eind dit jaar dicht voor een grondige renovatie. Kostprijs: 2 miljoen euro. De gemeente krijgt hiervoor 465.000 euro subsidies van Sport Vlaanderen. Het gerestaureerde harmoniumorgel waarop de componist August De Boeck uit **Merchtem** ooit speelde, is ondergebracht in het nieuwe museum met zijn naam dat zopas officieel de deuren opende. Goed nieuws voor de atletiekclub van **Machelen**: de atletiekpiste van de sportsite Bosveld wordt heraangelegd. Ook de discus- en hamerslingerkooi en de zandbak worden vernieuwd. Kostprijs: 380.000 euro. Het Museum van **Tervuren** tekende een samenwerkingsakkoord voor tentoonstellingen met het museum M in Leuven. De laadpalen voor elektrische voertuigen in **Hoeilaart** werd vorig jaar 555 keer gebruikt, een verdubbeling tegenover het jaar voordien. In het Jan Van Ruusbroecpark in **Hoeilaart** staat Jan Van Ruusbroec sinds kort opnieuw op zijn sokkel, zeven jaar nadat het beeld werd gestolen. Natuurpunt **Meise** trekt aan de alarmbel. In drie jaar tijd zijn op de A12 ruim 30 reeën overreden. Natuurpunt vraagt een ecoduct over de A12. In de voormalige kazerne Panquin in **Tervuren** komen honderd appartementen, een hotel, een brasserie en een nieuw culinair concept van televisiekok Jeroen De Pauw. Het kruispunt Woluwedal in **Sint-Stevens-Woluwe** is na moeizame werken tijdelijk weer open tot begin 2019. Dan start de tweede fase van de werken. Volkssterrenwacht Mira uit **Grimbergen** krijgt tot

2022 jaarlijks 50.000 euro extra steun van de Vlaamse overheid, goed voor een extra medewerker. · Liefst 11 jaar heeft het geduurd, maar eindelijk zijn alle vergunningen, subsidiedossiers en bouwtoelatingen in orde: Levedale is in **Merchtem** begonnen met de bouw van een woonvoorziening voor veertien mensen met een verstandelijke beperking. · Kostprijs: 2,5 miljoen euro. · Chiro Mik Mak uit **Zaventem** verhuisde van een oud pand aan de Kerkdries naar enkele containers op de site van het voormalige skateterrein aan het Zeenpark. · De gerestaureerde triptiek van Jean-François Portaels hangt weer op zijn plaats in de grote kerk in **Vilvoorde**. De stad viert Portaels zijn 200e verjaardag. · Oud-burgemeester, parlementair en liberaal boegbeeld Willy Cortois (77) uit **Vilvoorde** is overleden. · De Kanaalroute Noord, een missing link op de fietssnelweg F23 in **Vilvoorde** en **Grimbergen**, wordt aangelegd. Kostprijs: 10 miljoen euro. De werken starten in november 2018. · Incovo, de afvalintercommunale voor Londerzeel, **Machelen**, **Meise**, **Vilvoorde** en Zemst, heeft voor de laatste keer taxus opgehaald. De opbrengst (3.860 euro) wordt verdeeld over een aantal goede doelen uit de regio. · Vuilniszakken die zodanig volgepropt zijn dat je ze niet meer behoorlijk kan sluiten zullen door intercommunale Intradura niet meer worden opgehaald. · De kasseien op de Markt in **Wemmel** zullen in twee fases worden heraangelegd vanaf de herfst 2018. Kostprijs: 340.000 euro. · Brussel Stad wil de erfpachtovereenkomst voor 99 jaar met vastgoedontwikkelaar Ghelamco voor het Eurostadion op Parking C in **Grimbergen** stopzetten. · Volgens de provincie Vlaams-Brabant kan er in **Asse**, Halle, Leuven, Tienen en Zemst nog een golfterrein komen. · In de gemeenteschool van **Drogenbos** werd de cd Boer van Lennaert Maes en Andries Boone voorgesteld. Aan de hand van de cd kunnen anderstalige kinderen op een plezierige manier Nederlands leren. · In **Hoeilaart** zijn de werken aan het GEN opnieuw opgestart. Nieuwe deadline voor het GEN is 2031. · JH

Online herbarium

MEISE Op 27 mei wordt in de Plantentuin van Meise het startschot gegeven voor de Vlaamse Week van de Bij. De hele namiddag zijn er workshops en activiteiten voor het hele gezin, allemaal in het teken van bijen. Tot eind mei kun je in de Plantentuin ook gaan kijken naar de tentoonstelling *Natura Artis Magistra*, wat staat voor Natuur als leermeesteres van de kunst. Die toont het resultaat van een wedstrijd voor kunstenaars met de natuur als thema. Ook wie niet meteen een bezoeker kan inplannen aan de befaamde tuin in Meise, komt voortaan aan zijn trekken. De plantentuin heeft namelijk onlangs zijn virtueel herbarium gelanceerd op www.botanicalcollections.be. 'Mensen van waar ook ter wereld kunnen nu foto's en data van ons herbarium downloaden en bestuderen', legt Manon Van Hoye van de Plantentuin uit. 'De eerste 1,2 miljoen collectiestukken van het Afrikaanse en Belgische herbarium staan online, maar we hebben nog een lange weg te gaan.' De collectie van de Plantentuin van Meise bevat 3,5 miljoen herbariumspecimen. Wie als vrijwilliger een handje wil helpen met het invoeren van de labelgegevens, kan surfen naar www.doedat.be. · TO

www.plantentuinmeise.be

Nieuwe fietskaart

VLAAMS-BRABANT Toerisme Vlaams-Brabant lanceert een nieuwe fietskaart voor de hele provincie. De kaart bevat onder meer een update van het fietsknooppuntennetwerk. 'Dat netwerk van 2.000 kilometer is grondig vernieuwd de voorbije jaren', legt gedeputeerde voor Toerisme Monique Swinnen (CD&V) uit. 'Op bepaalde plaatsen zijn de trajecten wat veranderd. Sommige zijn verbeterd, andere helemaal nieuw. Dus was er ook een nieuwe kaart nodig, met daarop ook 117 fietscafés en 109 fietslogies. Je vindt op de kaart ook de publieke laadpunten voor elektrische fietsen.' De nieuwe fietskaart brengt ook de zowat twintig plaatsen in beeld waar het fietsknooppuntennetwerk van Vlaams-Brabant aansluit op dat van Waals-Brabant. · TO

i Je kunt de nieuwe fietskaart kopen (7 euro) in de boekhandels en toeristische infokantoren of online via www.toerismevlaamsbrabant.be/publicaties. De meest actuele info vind je via www.toerismevlaamsbrabant.be/fietserswelkom

Ontdek je streek met postkaarten

PAJOTTENLAND/ZENNEVALLEI Een aantal organisaties uit het Pajottenland en de Zennevallei hebben samen de nieuwe website www.ontdekpajotzenne.be ontwikkeld. Zelf noemen ze het een 'Google Maps voor streekbeleving'. 'De website gidst je naar erfgoed, toerisme, prachtige natuur en horeca in het Pajottenland en de Zennevallei', zegt Birgit Scheyts van de lokale erfgoedcel. 'Om de site te promoten maakten we een nieuwe postkaartenreeks met daarop foto's van leuke plekjes in elke gemeente, gemaakt door regiobewoners. Het gaat zowel om bekende als minder bekende plekjes, maar stuk voor stuk bijzonder.' In totaal worden 50.000 postkaarten gratis verdeeld. Je vindt ze in kaartenmolentjes op meer dan 60 locaties in het Pajottenland en de Zennevallei, waaronder bibliotheken, gemeentehuizen en toerismekantoren. · TO

Welzijnspunt en ruilwinkel

DILBEEK In het Huis van het Kind in Dilbeek hui-zen twee nieuwe initiatieven. Zo kun je er drie halve dagen per week terecht in het nieuwe wel-zijnspunt. 'In ons welzijnspunt Kijo krijg je infor-matie over scholen, kinderopvang, opvoedings-ondersteuning en kinderrechten. We bieden ook administratieve hulp en verwijzen indien nodig door naar de juiste diensten', legt schepen van Welzijn en Jeugd Lies Vereecke (CD&V-DNA) uit. Elke donderdagnamiddag kun je voortaan ook kinderkledij tot maat 104 (4 jaar) ruilen in de kinderruilwinkel 'de rUIL'. 'In ruil voor de kledij die je binnenbrengt, krijg je jetons, die je dan weer kunt inruilen voor nieuwe kleren voor zoon of dochter.' Wie nog kleren tot 4 jaar in goede staat heeft liggen en er zelf geen nieuwe nodig heeft, kan die ook doneren aan de kinderruilwinkel. »

i Je vindt het welzijnspunt Kijo en kinderruilwinkel 'de rUIL' in het Huis van het Kind in de Heetveld-laan 10 in Dilbeek. Kijo is open elke maandag en woensdag van 9 tot 12 uur en donderdag van 14 tot 19 uur, de rUIL elke donderdag van 14 tot 18.30 uur.

50° 45' 6" N
4° 33' 33" E

'Ik heb geleerd om de natuur graag te zien', vertelt Marianne Staels terwijl ze haar favoriete plek in de Rand, de Leemveldstraat in Tombeek (Overijse), met veel gevoel voor kleurrijke details beschrijft.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Twintig jaar geleden streek Marianne samen met haar echtgenoot, Bogdan, neer in Tombeek. 'Wij waren op zoek naar een huis in een natuurlijke omge-ving. De Leemveldstraat, hier om de hoek, had meteen ons hart gestolen.'

VAN DONKER NAAR LICHT

'Wat me zo aanspreekt? De straat begint als een holle, donkere weg. Langs beide kanten staan bomen waarvan de kruinen naar elkaar toegesloten zijn. Je stapt er op kasseien en na een tijdje kom je op een grote open vlakte die in het licht baadt. Dat contrast van donker en licht vind ik een fascinerende ervaring. Ook het vrije gevoel dat die open vlakte bij me opwekt, vind ik iets om te koesteren. Eens je op die vlakte aankomt, voelt het alsof je gedachten meer ruimte krijgen en ongehinderd kunnen stromen.'

'Pas rond mijn 35 ben ik van de natuur gaan houden. Tot dan was ik een echte stadsmens. Ik ben lange tijd bang geweest van de natuur. Het deed me denken aan sprookjes waarin er in het bos overall gevaar om de hoek loert en je altijd op je hoede moet zijn. Een vriendin heeft

mij geholpen dat denkbeeld te doorprikken. Zij heeft me doen inzien hoe de natuur een trouwe bondgenoot kan zijn. Iemand bij wie je altijd terecht kan om tot rust te komen. Met de tijd ben ik de natuur steeds liever gaan zien.'

NATUURLIJKE SCHOONHEID

Staels beschrijft hoe de schoonheid van de Leemveldstraat haar inspireert om te schilderen. 'Onlangs was ik getuige van zo'n prachtige esthetische ervaring. Op het veld lagen allerlei gedroogde resten van maïsgewassen waarop de zon scheen. Het zorgde voor een bijzonder goudkleurig effect. De vormen en kleuren van de natuur blijven me eindeloos boeien. Je vindt ze terug in mijn schilderijen. Ik gebruik ze ook tijdens mijn workshops waarin ik met mensen op weg ga om al beeldend innerlijke veranderingsprocessen op gang te brengen. Door gedachten of gevoelens te visualiseren, brengen we het onbewuste naar de oppervlakte. Vaak is dat het begin van een helingsproces. Door het onzichtbare zichtbaar te maken, kan je heel wat losmaken waardoor je jezelf kan bevrijden.'

Staels is blij dat de koude wintermaanden achter ons liggen. Eindelijk kan ze de lente-geur in de Leemveldstraat opnieuw opsnuiven. 'Gelukkig houdt mijn man ook van wandelen en trekken we er regelmatig samen op uit. We vullen elkaar goed aan. Hij is de gids die ik omwille van mijn niet al te goed ontwikkeld oriëntatievermogen erg waardeer. Ik, op mijn beurt, nodig hem tijdens het wandelen uit om stil te staan bij het prachtige schouwspel van de natuur, zoals het schitterende kleurenpalet dat we nu tijdens de maand mei aangeboden krijgen.'

i Van 13 tot 23 mei stelt Marianne Staels tentoon in GC de Bosuil in Jezus-Eik.

Tandarts Inge Hendrickx

‘Je kunt altijd mensen helpen’

Tandarts Inge Hendrickx uit Wemmel stapt geregeld op het vliegtuig naar Madagascar om er jeugdige tanden te verzorgen. ‘De ravage in die mondjes is ontzettend. *Waar doet het pijn?* vragen we. Op die plekken beginnen we, en dan zien we hoe ver we geraken.’ **TEKST** Ines Minten • **FOTO** Filip Claessens

Inge Hendrickx groeide op in Schoten, maar werkte haar licenties tandheelkunde af aan de Vrije Universiteit Brussel. Zo kwam ze in Brussel en later in de Rand terecht. ‘In mijn voorlaatste jaar kwam ik mijn man tegen, die in Laken woonde, en ik ben blijven plakken.’ Na hun huwelijk keken ze wat rond om een geschikte woning te vinden. ‘Ik zag Grimbergen wel zitten, maar daar vonden we niet meteen iets. Zo is het Wemmel geworden. Ik heb er mijn praktijk opgestart en leerde de mensen en de gemeente kennen. Ik voelde me meteen aanvaard. De patiënten die over de vloer komen, zijn vriendelijk en aangenaam. Er wonen Nederlandstaligen en Franstaligen, maar ik heb de indruk dat het goed samengaat. Althans, ik ondervind er geen problemen mee.’

ZORGEND EN CREATIEF

Op 18 jaar was Hendrickx er rotsvast van over-

tuigd: apotheker zou ze worden. ‘Ik trok met een vriendin naar de infosessies van de Universiteit Antwerpen. De sessie over farmacie viel zo tegen, dat ik de studie niet meer zag zitten. Mijn vriendin was geïnteresseerd in geneeskunde en omdat we nog een uur vrij hadden zijn we bij tandheelkunde binnengesprongen.’ Wat ze daar te horen kregen, beviel zozeer, dat ze zich allebei voor tandheelkunde inschreven. Overtuigd is ze na meer dan drie decennia nog steeds. ‘Tandarts is een zorgend beroep: je bevrijdt mensen van pijn. Tegelijk is het creatief: je maakt iets wat stuk was. Zelfs een banale vulling zal ik mooi sculpteren. Ik stop het gat niet zomaar dicht.’

EEN HUT EN EEN KOFFER

‘In Brussel ontmoette ik Sandra. We zaten samen op kot en werden vriendinnen. Na onze studie verloren we elkaar uit het oog tot ik haar toevallig weer tegen het lijf liep.’ Ze vertelde dat ze een kleine humanitaire organisatie had opgericht, waarmee ze elk jaar twee weken naar Madagascar gaat om er gratis de tanden van kinderen en adolescenten te verzorgen. *Kom je niet eens mee?*, vroeg ze. ‘Ik voelde me meteen aangesproken, maar de timing klopte niet. Onze kinderen waren nog klein en ik had het erg druk.’ Enkele jaren terug voelde de tandarts echter dat de tijd rijp was. In 2013 ging ze voor het eerst mee op missie.

‘Sandra was al een keer als vrijwillige tandarts met een grotere organisatie meegeweest. Toen die ermee stopte, is ze zelf begonnen.’ Die eerste keer, in 2005, was ze met een vriendin en een koffertje vol materiaal naar het Afrikaanse eiland getrokken. De voorbereiding was minimaal, de planning idem. ‘Ze sliepen in hutten bij de plaatselijke bevolking en het voornaamste wat ze deden, was tanden trekken, de ergste gevallen eerst.’ Stilaan is de organisatie gegroeid. Er is een officiële vzw, Amalgache, en er raken almaar

meer mensen bij betrokken. ‘We vertrekken met een ploeg van drie à vier tandartsen, een stomatoloog en een aantal vrijwilligers’, vertelt Hendrickx. Een cargovlucht heeft vooraf het materiaal ter plaatse gebracht; de lokale ploeg helpt die voorbij de douane. ‘Ze hebben ooit een sit-in moeten houden om het materiaal vrij te krijgen. Dat soort dingen loopt er niet altijd van een leien dakje.’

ALTIJD IETS MEER EN BETER

Het team werkt in de eetzaal van een plaatselijke school. ‘Vroeger zaten onze patiëntjes op gewone stoelen, waar we enkele bakstenen onder stapelden om ze op de goede hoogte te krijgen. Hun hoofden steunden tegen de muur. Van spoelbakken was geen sprake: we zetten gewoon een emmer op de grond.’ Dankzij sponsoring heeft de vzw tegenwoordig wat eenvoudige, metalen tandartsstoelen en draagbare tandheelkundige uitrustingen. ‘Het is heel basic, maar het is een verbetering. Alleen: de elektriciteit valt geregeld uit. Dan is het alle hens aan dek om die zo snel mogelijk weer aan de praat te krijgen. De wet van Murphy ligt altijd op de loer.’

‘Het is allemaal heel basic, maar je maakt wel het verschil.’

De vzw zorgt zelf voor sponsors, geeft lezingen bij serviceclubs en organiseert al eens zelf een evenement, zoals de filmavond in het najaar (9 november) in gemeenschapscentrum de Zandloper in Wemmel. ‘Twee jaar geleden heb ik voor het eerst zo’n avond georganiseerd, samen met zeven vriendinnen. Het was een succes: we hebben meer dan 5.000 euro opgehaald, een bedrag waar de vereniging veel mee kan doen. Op die manier proberen we onze werking van jaar tot jaar te verbeteren.’

Zo zet Amalgache ook in op preventie. Terwijl het grootste deel van het team zich op de behandelingen stort, trekken één tandarts, een Belgische en een Malagassische vrijwilliger naar een van de vele scholen in de ruime regio rond Ambalavao, geven er poetsinstructies en delen tandenborstels en tandpasta uit.

DE

‘MAN KANN MENSCHEN IMMER HELFEN’

‘Der Schaden in den kleinen Mündern ist entsetzlich. Wo tut es weh? fragen wir. An den Stellen fangen wir an, und dann schauen wir, wie weit wir kommen.’ Zahnärztin Inge Hendrickx aus Wemmel steigt seit 2013 regelmäßig ins Flugzeug nach Madagaskar, um dort Zähne von jungen Menschen zu behandeln. ‘Wir machen uns mit einem Team von drei bis vier Zahnärzten, einem Stomatologen und einer Reihe von Freiwilligen auf die Reise. Ein Frachtflug hat vorab das Material vor Ort gebracht; das örtliche Team hilft bei den Zollformalitäten.’ Früher hatten sie keine Ausrüstung, heute arbeiten sie mit ziemliche einfachen, metallenen Zahnarztstühlen und tragbaren zahnmedizinischen Ausrüstungen. ‘Es bleibt recht elementar, aber wir können einen Unterschied machen.’ Durch die Verrichtung dieser Arbeit hat sich das Weltbild von Inge Hendrickx verändert. ‘Unseren Wohlstand finden wir so selbstverständlich.’

'Bij de ene werkt preventie, bij de andere niet', zegt Hendrickx. 'In het begin zagen we geregeld hoe mensen onze borstels en pasta's verder verkochten. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Daarom laten we de kinderen de borstels nu ter plaatse uit de verpakking halen en gebruiken.'

RAVAGE

Hendrickx zet zich met veel overtuiging in voor Amalgache. 'We kunnen echt iets doen voor die kinderen. De meeste ouders hebben geen geld om een tandartsbezoek te betalen. Ik weet zelfs niet of Ambalavao nog een tandarts heeft. Soms is de ravage in die mondjes dan ook ontzettend groot. Volgens mij loopt driekwart van de kinderen er continu met tandpijn rond.' *Waar doet het pijn?* vragen de tandartsen. *Daar, en daar, en daar*, wijzen de kinderen. 'Vaak komen er zoveel kinderen dat we onmogelijk iedereen kunnen behandelen, laat staan dat we elk gebit weer helemaal in orde kunnen brengen. We beginnen dus met het dringendste, de plek die het meest pijn doet. Alles in de buurt van de verdoving proberen we mee te behandelen. En dan houdt het noodgedwongen op.'

Het contrast met de manier van werken van een Belgische tandarts is enorm. 'Tijdens mijn eerste missie had ik het daar erg moeilijk mee', zegt Hendrickx. 'Het is een klik die je moet maken: je hebt niet de tijd, de omstandigheden of het materiaal om te werken zoals hier. Op mijn allereerste dag ben ik als een gek beginnen werken, omdat ik zoveel mogelijk wou doen op zo kort mogelijke tijd. Op het eind van de dag was ik op. *Dit doe ik niet nog eens*, dacht ik. Ik had het gevoel dat ik mensen pijn had gedaan en dat wou ik niet. Als je er voor het eerst naartoe gaat, verwacht je niet dat je zoveel miserie zal zien. Ik heb er stilaan mijn eigen ritme in gevonden: ik bekijk wat het dringendst zorg nodig heeft, ik geef verdoving en terwijl die inwerkt, geef ik bijvoorbeeld poetsinstructies. Zo moet je het doen, anders hou je het niet vol.'

ANDER WERELDBEELD

Bij haar vorige missie had Hendrickx een extra koffer met kleding meegenomen. 'Ik vroeg aan Benj, onze plaatselijke contactpersoon, om me naar mensen te brengen die het meest van al kleding nodig hadden. We reden naar een afgelegen dorpje in de brousse. Van wat ik daar

'Tandarts zijn, is zorgend en creatief. Je bevrijdt mensen van pijn en je maakt iets wat stuk was.'

heb gezien, ben ik even niet goed geweest. Een weduwe woonde met haar vijf kinderen in een hut met een vloer van aangestampte aarde. Eén deken, geen matras, een plastic kom met water. Koken deed ze in een pot op een houtvuur, middenin de hut. De wanden waren zwartgeblakerd. Verder was er niets. Ze leefden van wat de andere dorpingen konden missen, en dat was niet veel. Als het regende, spoelde alles weg. Het was hartverscheurend.'

Je krijgt er wel een ander beeld op de wereld van. 'Als je weer thuiskomt, sta je stil bij de welvaart die wij hebben. We vinden die zo vanzelfsprekend... De armoede in Madagascar is soms zo vreselijk schrijnend en toch zijn de mensen er opvallend vrolijk en vriendelijk. Ook dat zet aan tot denken. Daarom hoop ik

dat ik mijn ervaringen ooit kan delen met mijn kinderen. Mijn tweede zoon heeft al gezegd dat hij een volgende keer graag met me mee zou gaan. Ik zou het fijn vinden als ze alle drie eens zouden willen meegaan. Op een moment dat ze er klaar voor zijn, maar ze moeten er zelf voor kiezen. Humanitair werk mag geen verplichting zijn.'

De tandarts merkt dat meer en meer mensen interesse krijgen voor humanitair werk. 'Er zijn veel verenigingen die zich op de een of andere manier voor iets inzetten, op vele plekken in de wereld. Er kunnen er niet genoeg zijn. Waar je ook naartoe gaat, er is altijd werk, je kunt altijd mensen helpen.'

 www.amalgache.org

Spelen met de wind

Bedrijvigheid op het terrein: ballon uitleggen, branders en mand aankoppelen, gascilinders inladen, uitwegen, passagiers briefen en dan: 'Alles los', de lucht in.

TEKST Tine De Wilde • FOTO Filip Claessens

Daar, in de lucht, zijn François Schaut en kleinzoon David Robberechts uit Hamme (Merchtem) in hun element. Als oudste en jongste ballonvaarder van het land door-kruisen ze samen het luchtruim. 'Ballonvaren is in de eerste plaats genieten. Genieten van het landschap 360 graden om je heen en van de rust. Op zo'n hoogte ben je weg van de aardse drukte en vallen alle zorgen van je af. Je focust op luchtstromingen, op stijgen en dalen. De lucht kan wispelturig zijn. Een goede ballonvaarder moet de situatie goed kunnen inschatten en neemt doordachte, veilige beslissingen. Je moet ook een plantrekker en diplomaat zijn, want waar je landt weet je nooit op voorhand, maar het is bijna altijd op iemands terrein.'

OP STADSGAS

Met zijn 82 jaar is François de oudste *aeronaut* van

het land en zijn 19-jarige kleinzoon David de jongste Belgische *ballonpiloot*. De terminologie verraadt andere tijden. 'Mijn vader was militair-aerostier in de ballonvaarteenheid in Zellik', vertelt François. 'Daar werden tot het begin van WOII kabelballons ingezet voor waarnemingen van de vijand achter de frontlijn. Door de nieuwe technologieën werd deze eenheid overbodig en begon mijn vader als burger aan ballonvaart. Hij tekende de plannen en met een huishoudelijke naaimachine maakten we onze eigen ballon uit katoenen stof. Die smeerden we in met een mengsel van lijnolie en vernis om de ballon gas-en luchtdicht te maken. In 1946, als jongen van 10 jaar, beleefde ik mijn doopvaart en vanaf dan leerde ik België kennen vanuit de lucht. In 1954 behaalde ik mijn brevet van aeronaut. Zodra ik de kans had, ging ik vliegen.

Toen waren er maar enkele luchtballons in België.

Ze waren een kijkstuk op feesten en kermissen en lokten altijd veel volk. In die tijd werden ze nog gevuld met stadsgas. Dat duurde verschillende uren. Voor het vullen van de ballon moesten we wachten tot de huismoeders hun koffie gezet hadden of hun potje gekookt. Onze vaarkansen baseerden we op de berichten voor de duivenliefhebbers. Onze vaart meldden we aan de luchtverkeersleiders van de luchthaven van Melsbroek; de luchthaven van Zaventem bestond nog niet. Dat waren andere tijden, maar al die ervaringen zijn een voeding geweest voor mijn kennis en vaartechniek nu.'

DE WERELD BOVEN IN DE LUCHT

David heeft geen herinneringen aan zijn luchtdoop, zo klein was hij. Net zoals zijn moeder Sandy vaarde hij van kindsbeen af mee in de ballonmand. 'Meevliegen met opa was een feest. Ik herinner me dat ik nog te klein was om over de mand heen te kijken en dat ik door de instapgaten naar buiten keek. De wereld boven in de lucht fascineerde me. Ook het volgen met oma in de wagen was een avontuur. We moesten op voorhand afspreken waar de landing ongeveer zou plaatsvinden en de ballon vanop de grond nauwlettend in de gaten houden.

De laatste jaren gingen opa en ik altijd samen varen in de Montgolfières van Patrick Libert, die als enige in België gemachtigd is om luchtballons te vervaardigen. Op mijn 16 jaar heb ik besloten om de opleiding ballonpiloot te volgen. Na een theoretisch examen over reglementering, meteorologie, aerostatica en navigatie kreeg ik mijn oefenvergunning en op mijn 17e, na 23 opleidingsuren, behaalde ik mijn vergunning van ballonpiloot. Daarmee was ik de jongste ballonpiloot van België. Ik geniet nu al heel veel van de tochten die we maken in België. In juli vlogen we mee tijdens de grootste ballonmeeting ter wereld in Chambly in Frankrijk. Ik droom ervan om ooit mijn eigen luchtballon te hebben.'

Natuurlijk is François apetrots op zijn kleinzoon. 'Het is fantastisch en uniek om dit samen met je kleinzoon te beleven. We zijn alle twee alert en gedreven. Ikzelf ben meer gespannen, David is rustiger en beheerster. Misschien komt dat door de nieuwe technologieën en betrouwbaardere weersvoorspellingen, ofwel is het gewoon de aard van het beestje.'

Fiets is goed alternatief

Weerman Frank Deboosere pendelt dagelijks met de fiets vanuit de Vlaamse Rand naar zijn werk op de VRT. Enkele dappere sportievelingen doen het hem na. Wat bezielt hen? En waaraan denken ze tijdens hun tocht? **Amor Mistiaen** en zijn team fietsen als mobiele fietsenhersteldienst Brussel rond.

AANTAL KM / DAG
20 km en 5 klanten per dag

LOCATIE
Brussel

De jonge Brusselaar Amor Mistiaen richtte vijf jaar geleden zijn eigen mobiele fietsenhersteldienst op: de Velofixer. Sindsdien rijden hij en zijn team per bakfiets Brussel rond om fietsen te herstellen.

TEKST Tine Maenhout • FOTO Filip Claessens

Als kind ging ik regelmatig met mijn BMX naar skateparken. Zo ontdekte ik hoe snel en handig het is om je met de fiets in de stad te verplaatsen. Wanneer ik later aan de kunsthumaniora mijn jaar moest dubbelen gaf ik er daar de brui aan en besloot ik bij fietswinkel Velodroom in de Arteveldestraat te gaan werken. Daar heb ik het vak van fietshersteller geleerd. Toen een vriendin een lekke band had en door de lange wachttijden bij de traditionele fietswinkels haar fiets dagen kwijt was, zag ik het gat in de markt. Ik richtte een fietsatelier op, bouwde een bakfiets om tot mobiele fietsenherstelplaats en ik was vertrokken. Mijn mobiele atelier is een hightech bakfiets waar alles in zit: mijn gereedschap, een fietsstand om fietsen aan te hangen en een terminal om met de bankkaart te

betalen. Een fietser met pech is direct geholpen. Mijn agenda zat van bij de start direct vol. Zowel particulieren als bedrijven bellen me op. Ik herstelde ook al de fiets van de voormalige Amerikaanse ambassadeur Howard Gutman.'

FIETS LEASEN

Vijf jaar later heeft Mistiaen vijf mensen in dienst en opende hij zijn tweede fietsenwinkel. Fietsen zit in de lift. 'Fietspendelen zeker. Een groeiend aantal mensen koopt een goede stadfiets, koersfiets of elektrische fiets om naar het werk te pendelen. De files worden onoverkomelijk en het aantal parkeerplaatsen steeds schaarser. Vooral elektrische fietsen kennen een boost, ze zijn een goed alternatief voor de wagen of de bus. Ook bedrijven evolueren mee. Wij hebben een aantal grote bedrijven als vaste klant. Ze bellen ons op als de fiets van een van hun werknemers hersteld moet worden. De werknemer betaalt de onderdelen, het bedrijf onze werkuren. We hebben ook vaste contracten om alle aanwezige fietsen in een bedrijf maandelijks een onderhoud te geven. Bedrijven leasen zelf meer en meer fietsen. Werknemers krijgen steeds vaker de keuze tussen een bedrijfswagen of een elektrische bedrijfsfiets. Die laatste zit in stijgende lijn.'

FIETSDIEFSTALLEN

Mistiaen laat zijn hersteldienst meer en meer

aan zijn team over, maar bij de opstart fietste hij heel Brussel en de randgemeenten rond. Hoewel velen zich in Brussel laten afschrikken door het drukke verkeer en de beperkte fietsinfrastructuur, ziet hij er geen graten in om door de Brusselse straten te pendelen. 'Ik geniet ervan om door Brussel te rijden. Zeker met mijn bakfiets, die ongeveer 70 kg weegt, kom ik dagelijks aan een aantal uren intensief sporten. De frisse lucht doet altijd deugd en het is fijn om de stad van op de fiets te zien. Er zouden best wat meer fietspaden mogen komen en ook de mentaliteit van de automobilisten is niet altijd wat het moet zijn. Van mijn bakfiets zijn ze wel wat bang, ik rijd vlot het verkeer door, maar voor gewone fietsers is het niet altijd evident. Gelukkig vinden meer en meer mensen de weg naar de fiets, want pas als we met een grote groep zijn, zal er iets veranderen.'

'De grootste drempel voor fietspendelaars is niet het verkeer, maar het hoge aantal fietsdiefstallen. 'Een sterk slot is dus een goede investering. Er zijn mensen die een goedkope fiets verkiezen omdat ze bang zijn voor diefstal, maar dat raad ik af. Die mensen komen snel en vaak in de problemen. Koop dan liever een degelijke occasie. Dat is goedkoper op lange termijn.' Mistiaen ziet de verkoop van fietsten sterk stijgen. Fietspendelen zit duidelijk in de lift. Zijn droom? 'Iedereen op de fiets en in elke stad een Velofixer.'

Staalkaart van bosbeheer

Buggenhout Bos is een begrip in de streek en ver daarbuiten. Tientallen jaren geleden was het een symbool voor de verloedering van de Vlaamse natuur, de voorbije jaren is een herstel ingezet. Dat geeft hoop op een mooiere toekomst.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Je kan moeilijk zeggen dat je als wandelaar niet welkom bent in dit tweehonderd hectare grote bos op de grens van Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Vlaams-Brabant, en op een steenworp van de Vlaamse Rand. Vooral langs de Kasteellaan is er een uitgebreide onthaalinfrastructuur met twee parkings en wat horeca. Vandaar vertrekken verschillende wandelingen die je perfect kunt aaneenrijgen tot een route van een tiental kilometer. Daarmee passeer je langs alle zones van het gebied en ben je getuige van een levendig bos dat heel wat variatie biedt.

WINTEREIKEN

De hevig meanderende Hollebeek is de leven-

de slagader van het gebied. In de buurt ervan heb je nog enkele vindplaatsen van de beschermde vuursalamander die hier zijn meest noordelijke verblijfplaats van de Lage Landen heeft. Enkel in het Nederlandse Zuid-Limburg komt hij nog voor. De hazelworm, een op een kleine slang gelijkende hagedis, komt wat algemener voor dan de vuursalamander. Toch heb je heel wat geluk nodig om, langs een bospaadje, een zonnend exemplaar te spotten.

Het bosbeheer is in handen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), dat de jongste jaren voor een uitbreiding en jonge aanplantingen zorgde. Daardoor is het bomenbestand steeds meer ongelijkjarig, met heel wat oude en veel jongere bomen. Dat is een goede zaak voor de ecologische ontwikkeling, want insecten hebben hun specifieke voorkeuren en komen daardoor uitgebreid aan hun trekken. Het bos is vooral bekend om zijn combinatie van uitgebreide wintereiken en beukenbestanden. Nergens in de bossen uit de buurt vind je meer wintereiken dan hier. Daardoor is het bos beter gewapend tegen de klimaatverandering, omdat de alomtegenwoordige zomereik daar meer last van heeft. Voor de beuk ziet het er minder goed uit, maar voorlopig is die hier nog in redelijk goede doen.

ANACHRONISME

In het arboretum staan de boom- en struiksoorten gegroepeerd. Met de naamplaatjes kan je je plantenkennis bijspijkeren en heb je een idee hoe al die soorten er uitzien op elk moment van het jaar. Het bos biedt een staalkaart van hoe Vlaanderen omging en omgaat met zijn belangrijke groene zones. Zoals op veel andere plaatsen in ons gewest zie je ook hier anomalieën, anachronismen en overblijfsels van bosinrichting uit een niet eens zo ver verleden. Bedenk daarbij dat het eerste café met speeltuin hier al in 1932 werd geopend. Voor het uitbreken van de oorlog zouden nog een handvol initiatieven volgen, op gang gebracht door de vele brouwerijen uit de omgeving, die op die manier hun dranken konden slijten. Dat daarbij niet te nauw werd gekeken naar ruimtelijke ordening en bouwstijlen hoeft nauwelijks te verbazen.

De soms afzichtelijke achtertuinen van de majestueuze huizen, die tot een eind in het feitelijke bos doorlopen, getuigen ook niet meteen van goede smaak. En wat te denken van de golfclub die een interessant deel van het bos inpalmt en voor redelijk wat verstoring zorgt? De locatie van een tien hectare grote speelzone had beter ergens anders gelegen dan op de ecologisch onvolprezen Konijnenberg met zijn droge bodems,

waar ooit konijnen werden gekweekt voor de jacht.

BOSKAPEL

Ook de tussenliggende, intensief bewerkte akkers liggen nogal ongelukkig, maar misschien zijn er plannen om ze later opnieuw bij het bos te voegen? Ooit maakten ze daar deel van uit. Daar zou een spontane verbossing op zijn plaats zijn. De jongste bosuitbreidingen zijn grotendeels gebeurd door aanplantingen en dat geeft een wat onnatuurlijk, weinig spontaan beeld van menselijk ingrijpen.

Ach, laat het maar niet te veel aan je hart komen en geniet van deze immense groene long die ongetwijfeld een glorierijke toekomst tegemoet gaat. Waar verkavelingen vroeger knabbelden aan de randen ziet het er daar nu veel beter uit. Zo werkt waterverdelers Farys in de zuidrand aan een ecologische opwaardering van zijn installaties. Dat zal op termijn een interessante opsteker zijn voor de natte, aangrenzende boszone daar. Via het wandelpad dat er langsloopt kan je de resultaten makkelijk opvolgen. In mei is de oorspronkelijk in 1504 gebouwde Boskapel meer dan anders een bedevaartsoord waar mensen de Ommegang lopen. Een rondje doen, kan misschien mee zorgen voor een verdere opwaardering van het bos en zijn omgeving. Alle beetjes helpen.

Joris Hintjens was vijftien jaar journalist. Daarna elf jaar ontwikkelaar van windenergieprojecten. Nu bekwaamt hij zich in de digitale cartografie. Voor *RandKrant* schrijft hij afwisselend met Dirk Volckaerts, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

Pillekes

Hij zat daar, aan de tafel waar hij altijd zat. Zijn glas geuze was half vol of al half leeg. 't Is maar hoe ge het ziet. Zijn linkerhand speelde, alsof het een Chinese spinner was, met een dooske. Hij zette het op zijn smalle kant op de tafel voor zijn glas. 'IBZ, binnenlandse zaken, intérieur, inneres' stond erop geschreven, naast een zwartgeel-rode driehoek.

'Wat scheelt er? Is er iets met uwe intérieur?'

Hij zag er nogal sip uit, dus ik wilde een grapje maken om hem op te vrolijken.

'De wereld is om zeep, maat. Oorlog overal, armoede, racisme en het milieu is bijna dood. Maar deze pillekes gaan het oplossen. In te nemen 3 uur voor een kernramp en ge wordt niet ziek. Als ge tenminste uw ramen en deuren dichthoudt, zei de minister er nog bij.'

'Wij zitten hier toch veilig, in Brussel en de Rand? 't Is maar gevaarlijk tot op 20 kilometer zeggen ze?'

'Voor de ouwe en de zieke mensen delen ze pillekes uit tot op 100 kilometer. Wist ge dat ge op de Grote Markt juist halverwege tussen Doel en Tihange staat? Da's dubbel kans op den hoofdprijs. En ik ben oud én ziek, dus ik moet twee pillekes pakken. En ik woon in een oud huis met ramen die niet goed sluiten, dus eigenlijk moet ik drie pillekes pakken.'

'Ofwel pakt ge nog ne geuze, op mijn kosten. Die kerncentrale blijft nog wel efkens staan. En als dat dan toch ontploft, daar in Doel, dan wordt Antwerpen gelijk Tsjernobyl. Zo'n openluchtmuseum waar gene mens nog woont, vol met gemuteerde beesten.'

'Als den burgemeester daar muteert, dat

gaat nogal een monster worden!' Iemand aan de toog moeit zich in ons gesprek.

'En als Tihange ontploft, en den burgemeester in Brussel muteert, dan krijgt hem misschien nog verstand.' De sfeer zit er dan toch goed in, eindelijk.

'Het zal nogal een file zijn, op de Ring, als iedereen weg wilt uit Brussel. Dan kunnen we gaan kamperen op de brug van Vilvoorde, met zicht op de champignon-wolk. Alles staat gegarandeerd twee weken stil.'

'Dan wordt heel Brussel gelijk de pietonnier. Totaal verlaten en vol vuil.'

'Maar dat gaat toch niet gebeuren, want iedereen krijgt pillekes. Als 't dan ontploft, dan gaan we samen dansen op 't Vossenplein. Bal nucléaire.' Hij zwaaide wild met zijn armen en klutste half zijn glas leeg op de gele tegels van de cafévloer en op zijn schoteltje kaas met mosterd.

'Ja joeng, zo'n pilleke kan veel oplossen. Pillekes tegen kernenergie, pillekes tegen het verdriet, om te vermageren, om te kunnen slapen en om wakker te blijven. Zouden er ook pillekes zijn tegen de dieseluitlettingsgassen van Volkswagen, tegen laweit en tegen snelheidsmaniakken op de chaussée d'Haacht?'

'En binnenkort zijn het weer kiezingen. Geven ze ons dan ook pillekes tegen de leugens?'

Hij keek terug, met weemoed in zijn blik, naar zijn doosje jodiumtabletten.

'Hebben ze geen pillekes tegen mijn vraa?'

'Hier sè.' De man aan de toog zette een nieuw glas geuze voor zijn neus.

TEKST Joris Hintjens • FOTO Filip Claessens

'Door Café Combinne kijk ik met andere ogen naar de wereld.'

5 | VRIJWILLIGERS IN DE RAND: CAFÉ COMBINNE IN LOT

'Als ze hier binnenkomen, is **de moeilijkste stap** gezet'

Elke dinsdagavond wordt buurthuis Babbellot in Lot omgevormd tot een Café Combinne. Wie zijn of haar Nederlands wil oefenen, kan dat in een ongedwongen sfeer doen. Vrijwilligers begeleiden de gesprekken.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

Buurthuis Babbellot in Lot, een deelgemeente van Beersel, is een vroegere parochiezaal. Verscholen achter een weinig bijzondere gevel zit een verrassende ontmoetingsplek. Je kunt er producten uit de Wereldwinkel kopen, maar ook tweedehandse spullen. Helemaal achterin is er een feestzaal die perfect zou kunnen dienen als decor voor een film uit de jaren zestig. Al is het niet zo dat de tijd helemaal is blijven stilstaan in Babbellot. Want net zoals in alle

andere gemeenten in de Rand rond Brussel, is ook Lot de voorbije halve eeuw meertalig geworden. Om mensen de kans te geven hun Nederlands te oefenen, organiseert Arch'educ samen met de gemeente elke dinsdag een Café Combinne. Vrijwilligers Marjonne Bruinsma en Luc Van De Wouwer begeleiden de gesprekstafels om de veertien dagen, Henri Vaeye is er bijna elke keer bij.

ONGEDWONGEN SFEER

'Café Combinne is een conversatietafel', vertelt Van De Wouwer. 'Mensen die Nederlands leren of willen verbeteren, kunnen hier oefenen. Niet in een schoolse context, wel in een ongedwongen sfeer. Hier worden geen woordenlijsten aangeleerd of oefeningen gemaakt, we praten gewoon over heel uiteenlopende onderwerpen. En vooral: we laten de deelnemers vertellen.'

'Voor vandaag heb ik een sessie *Dit is Belgisch* voorbereid', gaat Bruinsma verder. 'Ik

heb enkele wist-je-datjes over België bij elkaar gezocht, zoals over frieten en bier, de baksteen in de maag en american préparé. Die voorbereiding is een aanzet om vragen te stellen, over en weer. Het is de bedoeling dat de deelnemers zelf aan het woord komen, dat ze zelf hun kennis en ervaringen delen.'

**'De deelnemers
stimuleren elkaar.
Da's heel fijn.'**

Soms gaat het verder dan gewoon praten over van alles en nog wat. 'We helpen hen ook met papierwerk of gaan samen naar de film of theater. Of we houden een kookworkshop. Elke week overlopen we de activiteiten in de buurt.' 'In de zomer gaan we soms wan-

© DÉBORÉ GRABO

FR

‘UNE FOIS LA PORTE FRANCHIE, L’ÉTAPE LA PLUS DIFFICILE EST PASSÉE’

Chaque mardi soir la maison de quartier Babbellot de Lot se transforme. Celui ou celle qui veut exercer son néerlandais peut venir le faire dans l’ambiance décontractée de Café Combinne. Des bénévoles y accompagnent les conversations. ‘A Café Combinne les personnes qui apprennent ou veulent améliorer leur néerlandais peuvent s’entraîner. Ce n’est pas un environnement scolaire, l’ambiance est détendue. Et sur-

tout: ce sont les participants qui racontent car tout le monde a sa propre histoire. Même si elle n’est pas toujours réjouissante.’ Tout le monde est le bienvenu. ‘C’est plus pratique d’avoir déjà des notions de néerlandais, mais on apprend aussi beaucoup en écoutant tout simplement. Après quelque temps, la conversation se fait toute seule. C’est sympathique de voir les participants se stimuler mutuellement.’

delen. Dan leer ik hen de gemeente kennen. Ik vertel hen lokale weetjes en hoe het vroeger was. Café Combinne heeft ook een sociale functie’, zegt Vaeye.

GROTE DANKBAARHEID

Café Combinne in Lot is aan zijn vierde seizoen bezig. Bruinsma was er van bij de start bij. ‘Ik zag een aankondiging in een lokale krant. Op dat moment was ik net gestopt met lesgeven. Ik gaf Nederlands aan jongvolwassenen. Die advertentie kwam te toevallig om links te laten liggen, dus besloot ik om me op te geven als vrijwilliger.’ Een keuze die geen van de drie zich al beklagde heeft. ‘De dankbaarheid die je krijgt, is groot’, vertelt Van De Wouwer. ‘Ook voor mezelf is het best verrijkend. Je leert nieuwe mensen kennen, andere culturen en gewoonten. De deelnemers komen uit alle hoeken van de wereld: Somalië, Afghanistan, Marokko, Rusland, Spanje, Peru,... Sommigen zijn hier nog maar pas, anderen wonen hier al tientallen jaren.’

‘Ze praten heel graag over hun land van herkomst’, zegt Vaeye. ‘Als ze merken dat je interesse hebt in wie ze zijn en waar ze vandaan komen, dan bloeien ze open. Zeker als ze merken dat je enkele woordjes in hun moedertaal kent of als je enkele steden uit hun geboorteland kunt opnoemen. Café Combinne laat je met andere ogen naar de samenleving kijken. Je leert

andere tradities en religies kennen, maar je leert ook met een kritische blik naar je eigen gewoonten kijken. Waarom staat er bijvoorbeeld een leeuw op de Vlaamse vlag? Hier leven toch geen leeuwen. Zulke dingen vragen nieuwkomers zich af, terwijl wij daar nooit bij stilstaan.’

DREMPELS WEGWERKEN

Iedereen is welkom bij Café Combinne. ‘Een basis Nederlands is wel handig, maar je pikt ook veel op door gewoon te luisteren’, weet Bruinsma. ‘Na verloop van tijd gaat het spreken vlotter. Fijn is hoe de deelnemers elkaar stimuleren.’

‘Iedereen die hier binnenkomt, heeft een ander verhaal’, zegt Van De Wouwer. ‘Niet altijd een even opbeurend verhaal. Vaak gaat het om de zwakste mensen in onze maatschappij. Het is schrijnend hoe sommige huisjesmelkers en werkgevers van hen profiteren. Je kunt niet altijd helpen, maar we proberen hen toch wegwijs te maken in het aanbod aan diensten. Vaak durven ze niet naar de gemeente, de politie of zelfs de school omdat ze in hun land van herkomst negatieve ervaringen hebben gehad met officiële diensten. Wij proberen die drempel weg te werken. Als ze hier binnenkomen, is de moeilijkste stap gezet.’

 Café Combinne, elke dinsdag vanaf 20 uur in Buurthuis Babbellot, Dworpsestraat 90, Lot.

Everzwijnen

We waren volop bezig een nieuw industriepand ecologisch in te richten in Genk. De struiken en boompjes waren geplant, de zaaibedden klaargelegd voor de bloemenweiden, de omheining voor de schapen rechtgezet. De werken liepen op hun einde. Nog een laatste controle vooraleer het inzaaien zou gebeuren en dan zouden we de laatste werken uitvoeren.

Tijdens die laatste inspectieronde stelden we vast dat de buitenste, zware omheining op een vijftal plaatsen was ‘opengemaakt’. Het duurde niet lang eer we de dader(s) konden identificeren: everzwijnen! Daar hadden we even geen rekening mee gehouden. In Vlaams-Brabant, onze thuisbasis, zijn deze wilde varkens merkbaar veel minder aanwezig dan in het bronsgroene Limburg. Onze zaaierwerken konden onder die omstandigheden niet doorgaan, want die dieren zouden de verse zaaibedden vakkundig omwoelen. En ook voor de maidentrip van de schapen naar hun nieuw graasgebied zag het er even niet goed uit. In feite was er maar één mogelijke oplossing: een elektrische schrikdraad. Bij het ter perse gaan van deze tekst was hierover nog geen uitsluitsel, want wie zou de extra kosten betalen? Inmiddels steken we ons licht op bij aangrenzende bedrijven om te vragen of zij problemen ondervinden.

De uitkomst zal volgende maand duidelijk zijn. We zijn zelf heel benieuwd naar het eindresultaat. Dit voorval toont wel aan dat het menens is met de terugkeer van het everzwijn in de Vlaamse natuur. In Wallonië leven ze er al lang mee. Benieuwd hoe het deze lieverds in Vlaanderen vergaat.

TEKST Herman Dierickx

Een woonbox op maat

Met een WoonBox kun je grote, leegstaande kantoorgebouwen ombouwen tot kleinere wooneenheden. Op die manier willen opbouwwerkers in Brussel tijdelijke woningen bouwen voor gezinnen met een laag inkomen.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Ook in de Rand, met veel leegstaande kantoren, lijkt dit een interessant alternatief. 'Om de wooncrisis in Brussel en de Rand het hoofd te bieden, moet je sterker inzetten op alternatieve woonvormen en *out of the box* durven denken', argumenteren Stijn Beeckman en Özcan Vatanlar van Samenlevingsopbouw Brussel. De opbouwwerkers van het team Wonen Op Maat hebben hun intrek genomen in een leegstaande WTC-toren aan het Noordstation.

FLEXIBEL EN SNEL

'Almaar meer Brusselaars hebben moeite om een betaalbare, kwaliteitsvolle woning te vinden. Op de wachtlijst voor sociale woningen staan 45.000 gezinnen, de wachttijd duurt gemiddeld tien jaar. In het Brussels Gewest staat er naar schatting twee tot vier miljoen m² kantoorruimte leeg. In afwachting van een definitieve herbestemming van die kantoren hebben we WoonBox ontworpen. Het is een modulair systeem van panelen, die je op een

flexibele manier kunt monteren. In een leegstaand kantoor kun je verschillende appartementen op maat van een gezin bouwen met een living, keuken, badkamer, toilet en een of meerdere slaapkamers. In de panelen is de bekabeling van de elektriciteit ingebouwd. In een WoonBox wordt gebruik gemaakt van een droog toilet. Het afvalwater uit de douche en de keuken wordt gedraineerd naar een citerne.' Volgens Beeckman en Vatanlar is het een compact en betaalbaar systeem. 'Een WoonBox van 35 m² kost ongeveer 8.500 euro, een box van 100 m² met drie slaapkamers kost 25.000 euro.'

'We richten ons tot de doelgroep met een bescheiden gezinsinkomen van gemiddeld 1.500 euro per maand. De gezinnen die een WoonBox betrekken, krijgen een woongarantie van drie jaar en ze betalen 250 euro per maand als bijdrage in de kosten. We vragen de huurders ook om per maand 250 euro opzij te zetten in een spaarformule. Op drie jaar tijd kunnen ze voldoende sparen om de huurwaarborg te betalen als ze later op de private markt willen huren. De spaarders kunnen ook toetreden tot een bestaande spaar- en aankoopgroep van gezinnen, die op termijn een woning willen kopen. Ook voor de eigenaars van de leegstaande appartementen is die tijdelijke bestemming financieel interessant, want dan hoeven ze geen belasting op leegstand te betalen.'

PIONIEREN

'De bouw van een appartement met ons modulair systeem van panelen gaat razendsnel. In een atelier hebben vier mensen op vier dagen tijd het eerste prototype van een WoonBox van 35 m² in elkaar gezet. Het concept werkt, maar nu moeten we het verder op punt zetten en komen tot een gecertificeerd bouwsysteem. Belangrijke elementen zijn de verwarming, de verluchting en de brandveiligheid. In de testfase zullen we samenwerken met ingenieurs van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor

Artisjok

FR

UN BOX SUR MESURE

'Afin de faire face à la crise du logement à Bruxelles et dans le Rand, il faut investir davantage dans des formes alternatives de logements et oser penser *out of the box*', expliquent Stijn Beeckman et Özcan Vatanlar de Samenlevingsopbouw Brussel. Ces animateurs socioculturels développent leur concept de box de logement dans une tour inoccupée du WTC à la gare du Nord. Un tel box permet de transformer de vastes immeubles remplis de bureaux inoccupés en petites unités de logement grâce à un système modulaire de panneaux qu'on peut monter de manière flexible. Dans un bureau inoccupé, on peut construire plusieurs appartements sur mesure. C'est ainsi qu'ils veulent réaliser des logements temporaires pour des familles aux revenus modestes. Cela semble aussi une solution intéressante pour le Rand (où il y a aussi bon nombre de bureaux inoccupés) car 'de plus en plus de personnes ont du mal à trouver un logement abordable et de qualité.'

het Bouwbedrijf (WTCB). Voor de stedenbouwkundige aspecten doen we een beroep op de afdeling stedenbouw van Sint-Lucas Brussel.'

'Er beweegt veel in Brussel. De Brusselse bouwmeester is pleitbezorger van dergelijke initiatieven en ook de Brusselse ontwikkelingsmaatschappij CityDev is bezig met tijdelijke bestemming van leegstand. We krijgen financiële steun van de Koning Boudewijnstichting. Samen met het Sint-Lukas Architectuur, het WTCB en BRC hebben we een dossier ingediend bij *Innoviris Co-create* van het Brusselse Gewest om ons eerste project van de WoonBox met twaalf wooneenheden te realiseren. Uit diverse hoeken in Vlaanderen krijgen we vragen over ons model.'

Na een succesvolle carrière in het bedrijfsleven hing Guy Mouchart zijn kostuum aan de kapstok en besloot om, samen met Davy Agten, van zijn hobby zijn beroep te maken: bio-boer. TEKST Tine Maenhout

Sindsdien groeit zijn persoonlijke moestuin in het Hof Ter Dreef in Meise uit tot een kleinschalig bio-bedrijf dat de gezinnen in de buurt wekelijks van verse groenten en fruit voorziet. Er zijn twee gastenkamers, niet voor toeristen, maar voor drukbezette zakenmensen die tijdelijk in Brussel werken en de avondlucht van de groene Rand verkiezen boven een hotel in de grootstad. Wie er verblijft, mag aanschuiven aan de gezinstafel, zich voor de grote open haard nestelen en meehelpen in de tuin om in de zomer de trots van het hof te oogsten: de artisjokken.

LEKKER

De artisjok is een veredelde distel die voornamelijk voorkomt in het Middellandse Zeegebied. De oude Grieken kweekten deze groente, maar ze werd ook door de antieke Egyptenaren, Perzen, Turken en Arabieren gebruikt. Door een mutatie en kruisingen ontstond in de 15e eeuw in Europa de artisjok zoals we die nu kennen. Artisjokken worden al sinds de oudheid als een delicatessen beschouwd. Ze zijn niet alleen lekker, met hun grote bloemkoppen en zilvergrijze, diep ingesneden bladeren zijn ze ook heel mooi. Je vindt ze niet in het wild, wie ze wilt zien of proeven moet ze zelf kweken. Artisjokken worden vanaf maart binnenshuis of onder glas in potjes gezaaid. De plantjes kunnen vanaf half mei in de volle grond worden uitgezet. Artisjokken hebben een zeer voedingsrijke bodem en flink wat mest nodig om goed te kunnen groeien. Meestal bloeien ze het

eerste jaar niet, maar in het tweede jaar lopen ze vanuit het flinke wortelstelsel uit. Vanaf half juni gaan de planten bloeien, waarna in augustus of september geoogst kan worden. Om de overlevingskansen in de winter te vergroten kan je na de oogst het best de stengels tot vlak boven de grond afsnijden en met wat bladeren en stro bedekken om ze tegen de kou te beschermen.

VOEDZAAM

Van de artisjok is zowel de vlezige, kruidige bloembodem eetbaar, als de saprijke gedeelten van de omwindselblaadjes of 'schubben'. In de meeste gevallen wordt de artisjok 30 tot 40 minuten gekookt in water met een scheut azijn, voordat hij gegeten of verder verwerkt wordt. Na het uitlekken, kun je de schubben loshalen en met je tanden het onderste deel van het blaadje eruit halen na een dip in de vinaigrette. Als laatste eet je het hart. De groente is ook heel gezond: artisjok is bijzonder voedzaam, eetlustopwekkend en stimuleert lever en gal.

<http://hofterdreef.be/>

TRAG GEGAARDE ARTISJOKKEN IN DE OVEN

Neem een grote artisjok en snijd er met een scherp mes de punten van de bladeren en de steel af. Vermeng een dl olijfolie met een half fijngehakt teentje knoflook en een flinke snuif zout en schep het mengsel tussen de bladeren. Verpak de artisjok in aluminiumfolie en laat hem een uur tot anderhalf uur langzaam garen in een oven op 180 graden. Bij mooi weer kan je de ingepakte artisjok ook in de hete as van je barbecue leggen.

Een randtram rond Brussel?

Over de plaats van het Nederlands in de Rand moeten we assertief zijn, maar niet defensief. Kunnen we dan onze energie stoppen in essentiële problemen als onderwijs en sociale cohesie? Geven we de Rand een smoel? En doen we iets aan de slechte interne mobiliteit in de Rand?

Het is de droom van Brigitte Raskin.

TEKST Karla Goetvinck • FOTO Filip Claessens

Onlangs heb ik twee dagen gekampeerd om mijn kleindochter in te laten schrijven in de kleuterschool van Maleizen, een gehucht van Overijse op de taalgrens. Ik vond de sfeer aanvallend niet zo aangenaam. Er was een overwegend groepje dat onderling Frans sprak, in een kring zat en besliste wanneer het licht uitging – we mochten binnen kamperen. Ik voelde me buitengesloten. Maar 's anderendaags kwam er toch toenadering. Er werd veel meer Nederlands gesproken. Het gezelschap bleek uit de onmiddellijke omgeving en was heel gemengd, met een Koerd en een Colombiaan die met een Nederlandstalige vrouw getrouwd waren. Kortom: het kamperen eindigde met een gezamenlijke WhatsApp groep en een bloempje van iedereen voor de juf.

DE ESSENTIE

'Het meest onaangename in de Rand is als je te maken hebt met Franstaligen die de foute mentaliteit hebben, die denken dat Frans beter is, die pretentius en dominant zijn. Maar die mentaliteit is grotendeels verdwenen, en wij, Vlamingen, zouden minder in het defensief moeten gaan. Gewoon zelfbewust, zonder ons kwaad te maken, op onze strepen staan. De taalgrens ligt vast, de Rand hoort bij Vlaanderen. En verder moeten we ons vooral met de essentiële problemen bezig houden.

De capaciteit van onze scholen bijvoorbeeld. Laat ons zorgen dat de anderstaligen of in elk geval hun kinderen goed Nederlands leren. Nederlandstalige scholen zijn in trek tegenwoordig. Ik heb als leerkracht nog huisbezoeken moeten afleggen om leerlin-

gen te werven. Sindsdien is de status van het Nederlands fel gegroeid.'

'Tegenwoordig zou je trouwens beter spreken over internationalisering in plaats van verfransing. En die internationalisering is toch ook een troef, je moet dat uitspelen. Een multinationale gemeenschap, dat is toch plezant. Voor mij mag bijvoorbeeld ook de programmatie van de culturele centra in de Rand wat internationaler. Ik moet wel zeggen dat den Blank, het cultuurcentrum van Overijse, zijn best doet. Maar waarom doen we niet zoals de Singel in Antwerpen: Frans theater in het Frans en Engels theater in het Engels, met ondertitels?'

SOCIAAL WEEFSEL

'Ik woon in Bakenbos, een wijk op de grens van drie gemeenten: Overijse, Hoeilaart en La Hulpe over de taalgrens. De jaarlijkse Pinksterkermis is dus tweetalig, maar dat verloopt heel natuurlijk. Dergelijke tradities zijn belangrijk om het sociaal weefsel te versterken. Want dat is in een regio als de onze, met veel pendelaars en buitenlanders, wel nodig. Ik mis een soort gezelligheid. In Overijse, een dorp met vijf gehuchten die weinig aan elkaar hangen, is die samenhang nog moeilijker te verwezenlijken dan in een geconcentreerd dorp als Hoeilaart.'

'Komt nog bij dat die druiventelers hier nooit aan elkaar gehangen hebben. Ik ben afkomstig uit Aarschot, maar mijn man komt uit een serristenfamilie uit Maleizen. Ik woon er ondertussen ook al 44 jaar en hoorde de verhalen. Het waren zelfstandigen die de prijs die ze van de druivenopkoper kregen niet aan andere serristen verklapten, zelfs niet aan de burens. Misschien speelt die mentaliteit ook nog mee.'

'In het centrum van Maleizen is er een nieuwe wijk bijgekomen met betaalbare woningen op bescheidener percelen. Ik vraag me af of daar de samenhang niet groter is. Als je zo dicht op elkaar woont, kan je mekaar niet ontwijken. Wellicht moeten we in die richting.'

LANDMARKS

'Daarnaast pleit ik ook voor enkele prestigieuze herkenningspunten. Het Afrikamuseum

DE

EINE ‚RANDTRAM‘ RUND UM BRÜSSEL?

Bezüglich der Stellung des Niederländischen in de Rand müssen wir selbstsicher auftreten, nicht defensiv. Können wir dann unsere Energie in wesentliche Probleme wie Unterrichtswesen und soziale Kohäsion stecken? Geben wir de Rand eine Klappe? Und tun wir etwas gegen die schlechte Mobilität in de Rand? Das ist der Traum von Brigitte Raskin. Die Mobilität in de Rand ist ein Problem. Brüssel ist gut erreichbar, aber wir sollten doch de Rand auch mit de Rand verbinden. Warum wird die neue Ringtram nur vom Heizel bis zum Flughafen fahren? Warum kein öffentlicher Verkehr komplett um

die Hauptstadt herum?‘ Daneben plädiert Raskin auch für einige prestigeträchtige Erkennungspunkte, wie etwa das Afrikamuseum in Tervuren, den Pflanzengarten in Meise oder die Zugangsportale zum Zoniënwood. ‚Ich kann es nicht mit ansehen, wie der Bahnhof von Groenendaal immer noch nicht restauriert worden ist. Ich werde wütend, wenn ich im Zentrum von Overijse das Haus von Justus Lipsius, dem Humanisten aus dem 16. Jahrhundert, verkommen sehe. Es fehlt uns an Eichpunkten. Die Behörden von Flandern und den Gemeinden müssen in Natur und Kulturerbe investieren.‘

Brigitte Raskin

- Geboren in Aarschot op 25 juli 1947
- Woont in Overijse sinds 1974
- Master in de geschiedenis, KUL
- Lerares geschiedenis (1975-1989)
- Journaliste bij o.a. De Nieuwe, De Zwijger, RandKrant
- Won de AKO Literatuurprijs 1989 met haar boek *Het koekoeksjong*
- Auteur van o.a. *De taalgrens*

in Tervuren wordt schitterend gerestaureerd, in de Plantentuin van Meise wordt geïnvesteerd, er komen toegangspoorten tot het Zoniënwoud. Dat moeten pronkstukken worden. Nu moet je zoeken naar de mooie plekje achter de verkavelingen, de fermetten en de lintbebouwing. We moeten onze troeven uitspelen. De Vlaamse en de gemeentelijke overheden moeten investeren in natuur en erfgoed. Ik kan niet aanzien hoe het station van Groenendaal nog steeds niet is gerestaureerd. Ik word kwaad als ik in het centrum van Overijse het huis zie verkommeren waar ooit de bekende 16e eeuwse

‘We moeten de Rand verbinden met de Rand.’

humanist Justus Lipsius woonde. Ik heb de indruk dat er in de Rand veel wordt gerestaureerd met privékapitaal, maar die villa's en kasteeltjes verdwijnen achter hoge hekken. We hebben nood aan publieke ijkpunten, plekken die wortelen in de geschiedenis van het dorp, plekken om trots op te zijn. Mijn dochter gaat binnenkort in een villa van de familie wonen in de buurt van het meer van Genval, een prachtige plek. Nu ligt dat meer voor het grootste en mooiste deel op het grondgebied van Overijse, maar we spelen dat niet uit. 's Zomers is er daar elke donderdag een afterwork happyhour, maar daar hoor je vrijwel uitsluitend Frans. Waarom sta ik daar soms in mijn eentje iets te drinken onder onbekenden?’

OVERLEG

‘Een bijkomend overlegorgaan voor Brussel en de Rand zie ik niet zitten. België heeft al zo'n ingewikkelde structuur. Waarom is België honderd jaar geleden niet gewoon tweetalig geworden? Ik vermoed dat er al wel platformen bestaan waarbinnen overleg mogelijk is, maar dat ze niet werken.’

‘Ik denk wel dat er veel meer grensoverschrij-

dend overleg tussen buurgemeenten nodig is. We zitten hier te praten in GC de Bosuil in Jezus-Eik. Ik heb hier goede herinneringen aan, van toen ik nog voor RandKrant schreef en de redactie daarvan hier gevestigd was. De kerk hiernaast is mooi beschermd erfgoed uit de 17e eeuw, maar de gemeente Oudergem liet toe dat een automerk vlakbij een vreselijke, hoge, glazen toren neerpoette. Dat maakte de mooie dorpskern echt kapot.’

‘Je zou hier ook bijvoorbeeld grensoverschrijdende wandelingen kunnen promoten tussen Jezus-Eik en het Rood Klooster in Oudergem. Dat is een prachtige voormalige Augustijnerpriorij aan de overkant van de Ring. Maar daarvoor is er samenwerking nodig.’

SLECHT BEREIKBAAR

‘De mobiliteit in Brussel en de Rand is echt een probleem. Dan heb ik het over de files, het drukke sluipverkeer en het slechte openbaar

vervoer. Ze zouden daar toch een oplossing voor moeten uitwerken, best via een gezamenlijke coördinator. Ik ben vandaag met de wagen van Maleizen naar hier moeten komen. Ik moet straks nog even langs de bibliotheek van Tervuren, hier vlakbij aan de andere kant van het Zoniënwoud, maar daarvoor moet ik met de auto over de Ring of anders moet ik een hele omweg maken via sluiptwegen. De interne verbindingen in de Rand zijn echt slecht.’

‘Ik ga vaak naar de film of een museum in Brussel. Die stad is goed bereikbaar met het openbaar vervoer en dat vind ik heerlijk. Maar we zouden de Rand toch ook moeten verbinden met de Rand, niet enkel met Brussel. Waarom zal die nieuwe ringtram of ringtram-bus slechts van de Heizel tot de luchthaven rijden? Waarom enkel parallel met de noordelijke Ring? Waarom geen openbaar vervoer helemaal rondom de hoofdstad? Dat is toch echt een gemiste kans.’

‘We hebben nood aan publieke ijkpunten, aan plekken waar we trots op zijn.’

FLORENCE

Een betoverend tafereel, op een zonnige zondag in Meise. Met de verwarming een beetje aan zit eeuweling Florence Emmerechts aan het raam en kuist ze witloof. Zoon en schoondochter zijn in de buurt. Dit – naar eigen zeggen – lichte werk doet ze al zestig winters lang. Koken en kuisen doet ze nog zelf. Vanzelfsprekend. 'Als ge u kunt behelpen, dan is het plezant om oud te worden. Dood zijn, duurt zo lang. Zeker in de winter', lacht ze smakelijk. Tot haar 95e reed ze met de fiets. Onderweg stopte ze dan soms voor een babbeltje. Vandaag lukt dat niet meer. 'Dat is een verschil tussen vroeger en nu.' Florence is het type mens dat zichzelf niet als oud kan zien. In haar ogen zijn het 'alleen jongere mensen die sterven.'

TEKST EN FOTO: David Legrève

David LEGRÈVE (°1978) werd meester in de fotografie aan het Gentse KASK. Hij houdt van de essentie van fotograferen: schrijven met licht. Met een zo open mogelijke geest waart hij sinds 2010 voor RandKrant door de Rand. Op zoek naar menselijke verhalen en hun schoonheid. CC Mechelen toont nog tot 27 mei meer van zijn werk in de groepsexpo Roots.

Mentale missers

Suzanne Weusten is psycholoog en oprichter van De Denk-academie. In haar nieuwste boek *Wij zijn slim* onderzoekt zij de dwaalwegen van het denken, van onschuldige geheugenfoutjes tot uitglijders met catastrofale gevolgen. **EKST** Lene Van Langenhove • **FOTO** Filip Claessens

VR • 25 MEI • 12.30
Waarom doen slimme mensen stomme dingen?

Suzanne Weusten
 Brussel, deBuren,
www.deburen.eu

Hoe vaak denken mensen niet: dat overkomt mij niet of wat dom dat die arts die conclusie trekt. Het bewustzijn dat het jou ook kan overkomen, dat ook jij dit soort fouten kan maken, is heel belangrijk. Ik sta nu meer stil bij de dingen, vraag me af of ik niet te snel een beslissing heb genomen, of het wel klopt wat ik denk, of het niet anders zou kunnen zijn. In groep denken mensen ook anders. Dan krijg je soms een gevaarlijke tunnelvisie. Als de groep een mening heeft en jij bent het er niet mee eens, dan is het heel moeilijk om daar tegenin te gaan. Dat zie je ook op hoog niveau. Als een rechter een verkeerde beslissing neemt, gaan zijn collega's hem zelden corrigeren. Dat heeft ernstige consequenties op maatschappelijk niveau.'

Wat raad jij aan als mensen een belangrijke beslissing moeten nemen?

'Volg je intuïtie, zeker als die gestoeld is op eerdere ervaringen, maar je moet jezelf ook kritisch bevragen. Klopt het wel wat ik aanvoel of zet mijn brein me op een dwaalspoor? Laat ik me niet beïnvloeden door iets wat ik eerder heb meegemaakt, of door de groep? Mensen hebben ook de neiging om enkel de voordelen te zien, dus je moet jezelf ook afvragen of je de nadelen hebt opgemerkt. In mijn boek geef ik allerlei concrete voorbeelden uit het alledaagse leven, waardoor het heel toegankelijk is.'

Wat mogen we verwachten van je lezing bij deBuren?

'Ik wil een paar testjes doen zodat mensen ontdekken hoe ze zichzelf voor de gek kunnen houden. Ons brein maakt 2% van ons lichaamsgewicht uit, maar slurpt 20% van onze energie op. Toch probeert je brein heel zuinig te zijn met je energie, dus je hoofd kiest de makkelijkste weg. Dat wil ik het publiek zelf laten ervaren. Daarnaast zal ik ook vertellen over de belangrijkste principes van ons brein en hoe het werkt en zal ik enkele vaak voorkomende denkfouten bespreken. En natuurlijk geef ik tips voor wat je eraan kan doen.'

3x2 vrijkaarten
 Mail debbie@deburen.eu

We nemen allemaal onbewust dingen aan, schatten mensen en situaties in op basis van eerdere ervaringen. Vaak is dat onschuldig, maar wat als artsen of politici een denkfout maken? Weusten nam haar eigen denkproces onder de loep, deelt experimenten en inzichten van psychologen en geeft sprekende voorbeelden van mentale missers.

Waarom een boek over denkmechanismen en dwaalsporen?

'Ik schreef eerder het boekje *ABC van denkfouten* waarin ik alledaagse vergissingen en denkfoutjes bespreek. Het begon mij op te vallen dat ikzelf ook dat soort stomme dingen doe. Zo greep ik twee maanden nadat ik een nieuwe pedaalemmer had gekocht nog steeds naar het aanrechtkastje waar ik voordien het afval in een prullenbak gooide. Ik vroeg me af of routines dan zo sterk zijn dat ze de regie kunnen overnemen? Ik wou meer te weten komen over het denkproces en ik ontdekte allerlei vreemde kronkels van het brein. We vertonen soms heel automatisch gedrag en kunnen zo onbewust perfect handelingen uitvoeren, maar er kan ook wel eens iets mis gaan.'

Waarom is het belangrijk om zich bewust te zijn van denkfouten?

'Eigenlijk zijn het niet echt fouten, soms gaat het

ook goed als je iets snel beslist of op automatische piloot doet. Het ellendige is dat je niet weet wanneer het goed en wanneer het fout gaat. Het is belangrijk om inzicht te hebben in onze denkpatronen omdat het soms tot enorme calamiteiten kan leiden. Er is het voorbeeld van de vader die 's ochtends naar zijn werk vertrekt, zijn vrouw vraagt of hij voor een keer de kleine naar de kribbe kan brengen. Vervolgens rijdt hij in de routine van elke dag naar zijn werk, parkeert de auto en vangt zijn werkdag aan. 's Avonds treft hij het kind dood aan in de auto. Er zijn ook vliegtuigongelukken gebeurd omdat de bemanning gefixeerd was op één alarmlampje waarvan ze niet wisten wat het betekende, waardoor ze niet in de gaten hadden dat het vliegtuig de landing al had ingezet en neerstortten. Het kan dus gruwelijk misgaan. Er zijn ook onschuldiger voorbeelden van hoe ons brein ons op het verkeerde spoor kan zetten. Een paar weken geleden ontmoette ik in een hotel een Amerikaanse vrouw, een slordig, dikkig type, met vet haar en een joggingbroek. We raakten aan de praat en toen bleek, tot mijn verbazing, dat zij hoogleraar is aan Harvard. Zo zie je maar dat je soms heel snel een oordeel hebt over mensen.'

Kunnen we het onszelf afleren om te snel foute conclusies te trekken?

'Daar besteed ik in mijn boek een hoofdstuk aan.

Juan van der
Hamen y León
ca. 1629

Leven in de stillezens

EXPO

Vierhonderd jaar Spaanse stillezens. Dat krijg je aangeboden in de expo *Spanish Still Life*. Hou je klaar voor een verrassende ervaring, want achter de stillezens schuilt veel meer dan je op het eerste zicht zou vermoeden.

Sophie Lauwers, curator bij Bozar, maakt meteen een punt wanneer ze stelt dat stillezens nog te vaak bekeken worden als een ondergeschikte kunstdiscipline. Als een soort imitatiewerken waarbij de werkelijkheid enkel gekopieerd zou worden.

HET BEELD ACHTER HET BEELD

'De schilderijen van de tentoonstelling tonen hoe rijk de inhoud van stillezens kunnen zijn. Paul Dujardin, onze directeur, verwijst er graag naar met de uitspraak 'het beeld achter het beeld'. Kijk naar het beeld dat op de affiche staat. Het schilderij van Juan Sanchez Cotan toont veel meer dan een kweepeer, kool, meloen en komkommer. Het toont ons dat het tijdperk waarin vooral Bijbelse taferelen en goddelijke figuren uitgebeeld werden achter ons ligt. De schilders van de stillezens breken met een traditie en ruilen de religieuze onderwerpen in voor dagelijkse thema's. Ze schilderen de zaken die de mensen in hun alledaagse leven omringen. Ze vertellen ons op een subtiele manier dat het leven er is om geleefd te worden. Het gaat dus over veel meer dan perfect geschilderde groenten en fruit. Kijk aandachtig naar het schilderij van Cotan. Zie je de vier seizoenen? Gesymboliseerd door de kweepeer voor de herfst, de kool voor de winter, de meloen voor de zomer en de komkommer voor de lente.'

VAN EEN ECHTHEID DIE JE DOET STILSTAAN

Opmerkelijk aan de tentoonstelling is dat ze een mooi chronologisch overzicht van de Spaanse stillezensschilderkunst geeft. Dit doet ze aan de hand van zo'n tachtig werken van Spaanse schilders die elk een eigen stempel op dit genre drukken. Hoe verschillend de werken van Velazquez, Goya, Picasso en Dali ook zijn, ze maken duidelijk dat de Spaanse schilders met verve het genre 'stilleven' telkens opnieuw nieuw leven inblazen. Opvallend zijn trouwens ook de werken van Antonio de Pereda met ijdelheid als thema. 'Het schilderij *De droom van een ridder* toont een engel die de ridder waarschuwt voor de eindigheid van het leven. Op het doek worden allerlei voorwerpen afgebeeld die weelde, macht en werelds plezier uitbeelden. Ook dit is een werk met diepgang. Het vertelt ons veel over hoe mensen op het einde van de 17e eeuw dachten en leefden', zegt Lauwers. De tentoonstelling eindigt met een reeks verrassende werken uit de 20e eeuw. Zo is er het schilderij *Groot Spaans diner* van Miquel Barcelo Artigues. 'Het tafereel, de schildertechniek en de kleuren zijn helemaal anders dan de werken uit de 17e en 18e eeuw. En toch is er een constante. Het werk oogt even echt als het stilleven met de kweepeer, kool, meloen en komkommer. Het echtheidsgehalte is dan wat de werken bindt, in welke eeuw ze ook werden geschilderd. Het is die levensechte benadering die je doet stilstaan.' • NATHALIE DIRIX

TOT 27 MEI

Spanish still life

Velázquez, Goya, Picasso, Miró e.a.
Brussel, Bozar,
www.bozar.be

Kunst en het echte leven

EXPO Geen kunst om de kunst, maar kunst om de toeschouwer met de harde, sociale realiteit te confronteren en wakker te schudden. Dat soort geëngageerde kunst wist **Roger Somville**, internationaal gerenommeerd schilder en ontwerper, met veel overgave te brengen. Volgens Somville moet kunst aansluiten bij het echte leven. Hij maakte gigantische muurschilderingen waaronder het kleurrijke *Onze tijd – Notre temps* in metrostation Hankar, dat met zijn zeshonderd vierkante meter werkelijk overweldigend en angstaanjagend is. Samen met een aantal van zijn leerlingen bracht hij het schilderij rechtstreeks aan op de muren van het metrostation. Het werk gaat over de strijd van de werkmens voor een socialer en rechtvaardiger wereld, een blijvende bekommernis mede ingegeven door zijn armoedige jeugd. Somville werd geboren in Schaarbeek en woonde 65 jaar in Tervuren tot hij er in 2014 overleed. De Vrienden van de School van Tervuren en de gemeente achten het moment gekomen om een tentoonstelling te wijden aan de schilder, want opvallend is hoe de werken van Somville de tijd trotseren. Of het nu gaat over zijn opstandigheid tegen onrecht of zijn liefde voor de vrouw, je voelt zijn gedrevenheid. • ND

25 MEI TOT 26 AUG

Roger Somville, eerbetoon aan een Tervurenaar

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

De stoemp! muziekkaravaan

Sea (Peoples)

Goudblommeke in Papier. De groepen die er optreden spelen dus altijd in een intieme setting en kiezen voor een akoestische set of een kleine bezetting.

Het programma van mei is goed gevuld met liefst tien concertavonden. Op 1 mei, Dag van de Arbeid, spelen de Brusselaars van **Bombataz** hun dubfunk uitzonderlijk in open lucht tijdens het buurtfestival Fort en Fête op het altijd drukke Sint-Gillis-Voorplein.

Daags nadien wordt een ander recent Brussels combo verwacht in het vernieuwde 'Clubke' van de Odisee & KUL Campus Brussel in de Stormstraat. **Sea (Peoples)** speelt sferische en subtiele droompop ondersteund door synthesizer en gitaar. Hun recente EP *Let's Talk About My PC Life* werd geproduceerd door topproducer Koen Gisen (zie ook: An Pierlé, The Bony King of Nowhere). Het viertal van Sea

MUZIEK

Poppunt, het Vlaamse steunpunt voor muzikanten, dj's en producers heeft met de Stoemp!-concerten al een paar jaar een succesformule beet.

Ook dit voorjaar staan er in heel wat Brusselse cafés gratis concerten van veelal jonge beloftevolle artiesten, met hier en daar ook een gevestigde naam, op het programma. Ook van jongens en meisjes uit eigen streek.

GOED GEVULD PROGRAMMA

Sinds 2009 worden de concerten van Stoemp! in een hele reeks authentieke Brusselse cafés druk bijgewoond. Dit jaar doen er liefst zestien cafés mee, van de hippe Bonnefooi tot het geklasseerde

Het eenzame gezicht

THEATER Anke Jochems studeerde vorig jaar af aan Luca Drama in Leuven. Theater kan niet zonder muziek, vindt ze, en dus maakt ze haar eigen nummers. Ze zingt, speelt piano en gitaar. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat haar afstudeerproject *Alone with Everybody* een muzikale vertelling is geworden. Inspiratie haalde Jochems uit leven en werk van Charles Bukowski, de Amerikaanse cultschrijver die naam maakte met zijn rauwe, realistische werk over seks, drank en geldgebrek. Hij schreef over het alledaagse leven van *lowlife*

Amerikanen, maar tegelijk was bijna al zijn werk autobiografisch. Jochems is een veelzijdig performer, die taalkundig erg sterk is (ze studeerde hiervoor Toegepaste Taalkunde en journalistiek) en ook muzikaal onderlegd. Ze mag Nico Boon en Michael Pas alvast tot haar fans rekenen, want die laatste vond het een 'dappere, sterke en tegelijkertijd ontroerende voorstelling'. • LV

WO • 16 MEI • 20.30
Alone with everybody

Anke Jochems
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

© STEFFI OESAVIERE

Kama lokt uit

HUMOR Kamagurka bestempelen als productief is een understatement, al meer dan veertig jaar maakt hij zo'n veertig tekeningen per week. Zijn cartoons vind je terug in onder meer De Standaard, Le Soir, Humo, De Groene Amsterdammer, Stern en Charlie Hebdo. De koning van het absurdisme blijft ook stand-up comedy doen. In zijn nieuwe show *#hahaha* brengt hij afwisselend nieuw materiaal en 'archeologische vondsten' uit zijn rijk gevulde archief die verrassend actueel zijn. En natuurlijk gaat Kama in interactie met het publiek. Net zoals de eerste keer dat hij op een podium

krom als veertienjarige ukkie – stand-upcomedy bestond nog niet eens – is het hem te doen om het uitlokken van een reactie. Niet zozeer om te choqueren, wel om mensen aan het denken te zetten, codes te doorbreken en dingen in beweging te brengen. Altijd wil hij iets doen of maken dat nog niet bestaat. De tijd dat hij daarvoor uitgejouwd werd, ligt inmiddels lang achter hem. • LV

VR • 11 MEI • 20.00
#hahaha

Kamagurka
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

(Peoples) hebben roots in de Rand, want zowel Timo Vantyghem (gitaar, toetsen, stem), als broer en zus Dries (gitaar, stem) en Fien (toetsen, stem) Robbe komen uit Dilbeek. Dries is momenteel ook muziekprogrammatrice bij GC Westrand. Ben De Greef op bas vervolledigt het kwartet.

HIPHOP DRIELUIK

Nauwelijks een week later, op 8 mei, trekt de Stoemp! muziekkaravaan naar gemeenschapscentrum De Kriekelaar in Schaarbeek voor een hiphop-drieluik. Dan komt de Brusselse rapper **Phasm**, een van de vele nieuwe vaandel dragers van de hoofdstedelijke hiphopscène. De Antwerpse Kendrick Lamar **David Jahmill** neemt zijn band mee, en de Rand rond Brussel vaardigt niemand minder af dan... **De Rand**. Dit vijf koppige Nederlandstalige hiphop-collectief met wortels in Halle bestaat sinds 2016, stond al in het voorprogramma van Roméo Elvis en Zwangere

Guy, en leverde in februari zijn zeven tracks tellende debuut-EP Prisma af. *Taktiek* kenden we al, dj Lefto putte uit de plaat alvast de gaming-track Turismo om zijn hiphopcompilatie Rappers Van Eigen Kweek mee te stofferen. De snelle, geestige teksten worden door het vijftal in onophoudelijke salvo's op het publiek afgevuurd, met gevarieerde beats, een dikke Brabantse tongval en onuitputtelijk veel energie. Met de Rand in de tent zijn we *Bien Cuit!* • MICHAËL BELLON

WO • 2 MEI • 17.00
Sea (Peoples)

Brussel,
Odisee & KUL Campus,
www.stoemplive.be

DI • 8 MEI • 18.00
Phasm, De Rand & David Jahmill

Brussel, GC De Kriekelaar,
www.stoemplive.be

Zwarte dokter in wit dorp

FILM Het is inmiddels tien jaar geleden sinds de Franse romantische komedie *Bienvenue chez les Ch'tis* een onverhoopte hit werd. Het verhaal draaide om een postbeambte die een heuse cultuurschok ervaart wanneer hij van de Provence naar Noord-Frankrijk wordt overgeplaatst. Het zal dus wel geen toeval zijn dat de recente Franse film met de gelijkaardige titel *Bienvenue à Marly-Gomont* een gelijkaardige cultuurschok in beeld brengt. De film katapulteert ons terug naar 1973, wanneer de Zaïrees Seyolo Zantoko, na het behalen van zijn diploma geneeskunde in Frankrijk, besluit om niet meer terug te keren naar het land van dictator Mobutu Sese Seko, maar huisdokter te worden in het plattelandsdorpje Marly-Gomont. Zijn gezin ziet dat ook zitten tot blijkt dat Marly-

Gomont nogal verschilt van Parijs en de schaarse lokale bevolking niets moet weten van die zwarte arts. Helaas is deze wrange komedie ook een beetje gebaseerd op ware feiten, want in 2006 was het rapper Kamini die het nummer Marly-Gomont schreef, over

hoe het was om als zwarte in dat dorpje op te groeien. • MB

ZA • 5 MEI • 20.30
Bienvenue à Marly-Gomont

Afrika-filmfestival
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

© LUIS ANBRAGE

Spectaculaire schimmenspel

Heteersteweekend van deze maand komt er een interessant internationaal gezelschap naar Grimbergen en Zaventem. Het bejubelde figurentheater **Manual Cinema** uit Chicago speelt daar namelijk zijn succesvoorstelling *Ada/Ava*. Manual Cinema was een poos geleden ook al in België, toen het in samenwerking met de Muntschouwburg Engelbert Humperdinck's muziekspookje *Hänsel und Gretel* encenseerde. Manual Cinema is een creatieve equipe van hedendaagse poppenspelers. Zij combineren poppen, papieren silhouetten, het werk van acteurs, en een ingenieuze combinatie van belichting, camera's en overhead-projectoren om een heel cinematografische vorm van poppentheater te maken. Op de scène kan je ook live zien met welk vakmanschap de makers tot het resultaat komen dat op het scherm te bewonderen valt. Het bekroonde stuk *Ada/Ava* uit 2013 is een gothic thriller met verwijzingen naar de films van Hitchcock en de stille filmklassieker als *Het kabinet van Dr. Caligari*. Het gaat over de zeventigjarige Ada, die na de dood van haar onafscheidelijke tweelingzus Ava in een duistere, melancholische maar ook fantastische, sprookjesachtige wereld tuimelt. • MB

Ada/Ava (+8j)

Manual Cinema
VR • 4 MEI • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
ZO • 6 MEI • 15.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Tuinwijk

SINT-GENESIUS-RODE Arme gemeente? Ja, tot eind 19e eeuw was Rode door zijn geïsoleerde ligging aan het Zoniënwood en onvruchtbare bosgronden een arme, kleine gemeente van een duizendtal inwoners. Het nieuwe treinstation en verbindingswegen brachten daar na WO I verandering in. De buurt rond het station breidde uit. Gefortuneerde Brusselaars bouwden hier hun villa in de groene pracht. In de Nieuwrodelaan realiseerden de architecten Pompe en Rubbers en aannemer Duhoux een ander woonmodel: de tuinwijk Pompe-Rubbers (1925-1927). De Engelse stedenbouwkundige E. Howard bedacht in 1898 de tuinstad, een autonome leefgemeenschap met dorps karakter op het platteland met intensieve participatie van de bewoners als leefbaar alternatief voor de miserabele arbeiderswoningen in de industriestad. Dit oorspronkelijk model kende niet veel navolging, maar kleinere tuindorpen en -wijken aan de rand van de stad wél. Pompe en Rubbers tekenden twaalf eengezinswoningen in drie woninggroepen. Elke woning heeft zijn eigenheid, bij de vijf aaneengeschakelde woningen door de trapsgewijze schikking, erker, inkompartij, terras en voor- en achtertuin. Door de schuine inplanting van de leefruimtes valt er overvloedig daglicht binnen. Voor elk huis werden dezelfde materialen gebruikt: rode baksteen, gele Belvédèresteen, geschubde leien voor de erkers en rode pannen voor de daken. Het is een fijn visueel geheel. De uitzonderlijke leefkwaliteit van de woningen trok vaak middenklasseburgers aan. Zo hadden Pompe, Rubbers en Duhoux hier zelf een woning. Een actieve verkavelingspolitiek was ingezet. Wie had gedacht dat nog geen 100 jaar later de betonstop zou worden aangekondigd? • TDW

Sacrale stemmen

KLASSIEK

Sinds 1981 wordt een driejaarlijks Gregoriaans muziekfestival georganiseerd. De beste groepen komen naar het grensplaatsje Watou en het festival is het grootste ter wereld in zijn genre.

Als voorsmaakje zijn er in verschillende kerken van ons land avondconcerten. In de Brusselse kathedraal en in de basiliek van Grimbergen komen men naar de oudste zangvorm luisteren van tal van buitenlandse koren.

Door de eeuwen heen evolueerde het gebruik van de Gregoriaanse muziek. Zij heeft nog steeds een belangrijke plaats in de liturgie, maar wordt eveneens in concertvorm uitgevoerd, vaak met werken van hedendaagse componisten die door het Gregoriaans beïnvloed werden, zoals Arvo Pärt. Tijdens de avondconcerten komen zowel het eigenlijke of het vieux fonds repertoire aan bod als muzikliteratuur specifiek ontwikkeld of geïnspireerd vanuit het Gregoriaans', zegt festivalorganisa-

tor Bernard Deheegher. 'Ook lokale tradities in het Gregoriaanse repertoire vormen een vast onderdeel van de concerten.' Wat is de oorzaak van de herontdekking van het Gregoriaans de laatste decennia? 'Ik denk dat het in de eerste plaats te maken heeft met het thema, het Gregoriaans zelf, de mystieke kracht die ervan uitgaat en ook de kwaliteit van de groepen speelt natuurlijk een rol', zegt Deheegher.

GREGORIAANS ABDIJKOOR GRIMBERGEN

Eén van de beste groepen, het **Gregoriaans Abdijskool Grimbergen** van pater Gereon van Boeschoten, viert zijn 50e verjaardag (zie ook op pg. 7), samen met drie buitenlandse koren en de Zuid-Koreaanse soliste **Sowon Kim**, oudlid

van **Pueri Cantores** uit Daegu. Het **Balticum** is met twee formaties vertegenwoordigd: het **Püha Miikaeli Poiste** koor telt een vijftigtal jonge zangers uit een school van de Estse hoofdstad Tallinn en de Letse **Schola Cantorum Riga** is een professioneel vocaal ensemble dat de vroege sacrale muziek op authentieke wijze tracht te vertolken. **Jubilate et Cantate** uit Boedapest zijn eigenlijk twee koren, een meisjeskool in de Hongaarse koortraditie

Van mens en

VORMING Hoop je op artificiële intelligentie om iets aan je belabberde geestelijke vermogens te doen? Zo eenvoudig is het helaas niet. Welke plaats artificiële intelligentie in onze samenleving zal innemen en welke gevolgen dat zal hebben voor het functioneren en het zelfbeeld, is nog allesbehalve duidelijk. Volgens Elon Musk en wijlen Stephen Hawking duurt het niet lang meer of de machine neemt het op veel vlakken over van de

© FILIP CLAESSENS

in de geest van Kodály en een gemengd koor gevormd door voormalige zangers van Jubilate. In Brussel treden dezelfde koren op, enkel de Zuid-Koreaanse zangeres wordt vervangen door **The Choristers of St. Mary's Cathedral Choir** uit Sydney. Het Australische koor bestaat uit knapen van de koorschool van de kathedraal en mannen die een professionele vorming kregen. Hun dirigent Thomas Wilson was een tijd verbonden aan de befaamde **Westminster Cathedral Choir**. • MIREK CERNY

VR • 5 MEI • 20.30
Gregoriaans abdijkoor & buitenlandse koren: 50j jubileum

Grimbergen, abdijkerk, 02 263 03 43

DI • 8 MEI • 20.00
Gregoriaans abdijkoor & buitenlandse koren

Brussel, Sint-Michiël en Sint-Goedelekathedraal, 057 38.82.67, www.festivalwatou.be

machine

mens. Op de arbeidsmarkt hebben robots al langer bepaalde taken overgenomen, maar daar zal het niet bij blijven. Ook activiteiten die typisch menselijk worden geacht, zullen volgen.

Alix Rübsaam, onderzoeker post-humanisme en technologiefilosofie aan de Universiteit van Amsterdam, geeft lezingen over het grensgebied waar technologie het functioneren van de mens aanvult. Daarbij stelt ze onder meer dat artificiële intel-

ligentie nooit neutraal is, maar ook dat de opkomst van de computer ons misschien duidelijk zal maken dat ons menselijk brein méér is dan een computer. • MB

DI • 8 MEI • 19.30
Moeten we bang zijn voor kunstmatige intelligentie?

Alix Rübsaam
 Brussel, deBuren, www.deburen.eu

PODIUM

THEATER

WO • 2 MEI • 20.30

Salon Secret

Arsenaal/ Lazarus, Hof van Eede, Kopergieterij
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

4, 5 EN 6 MEI • 20.30

Double Bull(ying)

De Zonderlingen
 Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

La Superba

Toneelgroep Maastricht
ZA • 5 MEI • 20.30
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
VR • 11 MEI • 20.30
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60
WO • 30 MEI • 20.30
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 16 MEI • 20.30

Alone with everybody

Anke Jochems
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

KIDS

DO • 3 MEI • 20.00

All The Fun (+9j)

Cie Ea Eo
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Ada/Ava (+8j)

Manual Cinema
VR • 4 MEI • 20.30
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
ZO • 6 MEI • 15.00
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Repelsteel (+6j)

Theater Froefroe
ZA • 5 MEI • 19.00
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
ZA • 19 MEI • 15.00
 Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

VR • 11 MEI • 14.00

Klee, natuurlijk

Hilke Muyldermans
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 12 MEI • 15.00

Bambole

Theater Froefroe
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

17, 18, 19 EN 20 MEI • 20.00 EN 19.00

Swing

Circus Ronaldo
 Huldenberg, gemeenteplein, 02 721 28 06

ZO • 20 MEI • 11.00

Arabella (+2j)

Theater Salibonani
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

WO • 23 MEI • 14.00

Zand (+3j)

Warmoes
 Drogenbos, GBS De Wonderwijzer, 02 333 05 70

ZO • 27 MEI • 11.00

In de wolken (+1j)

Sprookjes enzo
 Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZO • 27 MEI • 10.00

Kijk ik fiets

Wezembeek-Oppem, Heilig-Hart College, 02 731 43 31

HUMOR

Wachten op Do groot

De Frivole Framboos
2 EN 3 MEI • 20.30
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
VR • 18 MEI • 20.30
 Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

DO • 3 MEI • 20.30

Trecto Pnix

Urbanus
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

SALON SECRET (2/5)

REPELSTEELE (5/5 & 19/5)

VR • 4 MEI • 20.30

Onbevreesd

Tine Embrechts, Karlijn Sileghem, e.a.
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

VR • 11 MEI • 20.00

#hahaha

Kamagurka
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

12 EN 13 MEI • 20.30 EN 15.00

Abigail's party

Brussels Volkstejoeter
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

DO • 17 MEI • 20.00

Komt goed

Erhan Demirci
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA • 19 MEI • 20.30

Schoon

Jan Jaap van der Wal
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DANS

WO • 16 MEI • 20.00

A Love Supreme

Salva Sanchis, Anna Teresa
De Keersmaeker/Rosas
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

WO • 2 MEI • 17.00

Sea (Peoples)

Brussel, Odisee & KUL Campus,
www.stoemplive.be

DO • 3 MEI • 20.30

Kommil Foo

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Dex tot de tweede macht

Barbara Dex & band
DO • 3 MEI • 20.30
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51
ZO • 6 MEI • 14.30
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 5 MEI • 20.00

Electric Art

mini-gothicfestival
Tervuren, Flavirama park,
www.flavirama.be

ZA • 5 MEI • 20.00

Eurovizie

Andrea Croonenberghs,
Chelsy & Geena Lisa
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 5 MEI • 20.00

Frank Boeijen

theatertournee
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 5 MEI • 20.30

Lais omhelst de kleinkunst

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO • 6 MEI • 20.30

Jan Leyers

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 8 MEI • 18.00

Phasm, De Rand & David Jahmill

Brussel, GC De Kriekelaar,
www.stoemplive.be

WO • 9 MEI • 20.30

The Delta Saints

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 11 MEI • 20.00

Bazaar Bizar

o.a. Jan De Smet, Liliane Saint-Pierre,
Herr Seele
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 18 MEI • 20.30

Dans en dwaal

Buurman
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO • 24 MEI • 20.30

Onbevreesd (met vis)

Embrechts, Sileghem, Matthyssen,
Mosuse e.a.
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 27 MEI • 11.00

Aurélie Dorzée & Tom Theuns

Negende aperitiefconcert
Hamme, Sint-Gudulakerk,
0475 24 84 95

KLASSIEK

Les Vendredis

Jan Declair & Ensor Strijkkwartet
VR • 4 MEI • 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA • 26 MEI • 20.00

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

VR • 4 MEI • 20.00

George Gershwin: Rhapsody in blue

Grupetto
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR • 4 MEI • 20.00

Peer Gynt

Symfonieorkest Vlaanderen
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 5 MEI • 20.30

Gregoriaans abdijkoor: 50j jubileum

Grimbergen, abdijkerk, 02 263 03 43

ZO • 6 MEI • 11.00

Liesbeth Schepers & Michel Stas

aperitiefconcert
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 8 MEI • 20.00

Gregoriaans abdijkoor & buitenlandse koren

Brussel, Sint-Michiel en Sint-Goedelekathedraal, 057 38.82.67,
www.festivalwatou.be

VR • 25 MEI • 20.00

Koninklijke Muziekkapel van de Gidsen

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

WO • 2 MEI • 20.30

The Insult

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 5 MEI • 20.30

Bienvenue à Marly-Gomont

Afrika-filmfestival
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Une saison en France

Afrika-filmfestival
ZO • 6 MEI • 20.00
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00
WO • 23 MEI • 20.30
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

MA • 7 MEI • 20.30

The Greatest Showman

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Call me by your Name

DI • 8 MEI • 20.30
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
ZO • 13 MEI • 20.00
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00
DI • 22 MEI • 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
DI • 29 MEI • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 8 MEI • 20.00

Wonder Wheel

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 9 MEI • 20.30

The Post

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Three Billboards outside Ebbing, Missouri

DI • 15 MEI • 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

#HAHAHA (11/5)

DEX TOT DE TWEEDE MACHT (3/5 & 6/5)

THE INSULT (2/5)

THREE BILLBOARDS OUTSIDE EBBING,

WO • 16 MEI • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 22 MEI • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 22 MEI • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

MA • 28 MEI • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 15 MEI • 20.30

Tueurs

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 15 MEI • 20.30

Filmstars don't die in Liverpool

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DO • 17 MEI • 15.00 EN 20.00

Vele hemels boven de zevende

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

ZO • 20 MEI • 20.00

The Florida Project

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 29 MEI • 20.30

Phantom Thread

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 30 MEI • 20.30

La Ch'tite famille

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

TOT 6 MEI

Constructivistische verbanden

Drogenbos, FelixArt Museum,

www.felixart.org

10 TOT 13 MEI

Expo kunstgroep Amaryllis

Sint-Pieters-Leeuw, kasteel Coloma,

02 371 22 62

13 TOT 23 MEI

Laat je kunsten zien: Marianne Staels

Jesus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

TOT 20 MEI

Unkown beauty

Wouter Claeyns, Patrice de Clippele & Chris Nollet

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

25 MEI TOT 26 AUG

Roger Somville, eerbetoon aan een Tervurenaar

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

TOT 27 MEI

Spanish still life

Velázquez, Goya, Picasso, Miró e.a.

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 27 MEI

Con Amore

Hugo Claus

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 3 JUN

Schoonheid alom

Fernand Léger

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 10 JUN

Vanity Fair

Thomas Leroy & Félicien Rops

Gaasbeek,

Kasteel van Gaasbeek,

www.kasteelvangaasbeek.be

TOT 10 JUN

Jean Brusselmans

Den Haag, Gemeentemuseum,

www.gemeentemuseum.nl

24 MEI TOT 10 JUN

Fotomuze 2018

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 30 JUN

Kam kiest voor Kunst

Fabienne Eckert

Wezembeek-Oppem,

GC de Kam,

02 731 43 31

VORMING

DO • 3 MEI • 19.00

Bieren: koken en proeven

Asse, keukens Michiels, 02 456 01 60

DI • 8 MEI • 19.30

Moeten we bang zijn voor kunstmatige intelligentie?

Alix Rübsaam

Brussel, deBuren, www.deburen.eu

DO • 17 MEI • 19.30

Het constitutionele recht anno 2018: Amerika

Brussel, deBuren, www.deburen.eu

VR • 25 MEI • 20.00

Bieren, niet enkel een mannenzaak

lezing en proeverij

Asse, bibliotheek, 02 456 01 60

VR • 25 MEI • 12.30

Waarom doen slimme mensen stomme dingen?

Suzanne Weusten

Brussel, deBuren, www.deburen.eu

OP STAP

ZO • 6 MEI • 8.00

Lewe-tocht

Huizingen, provinciedomein,

02 377 68 15

ZO • 13 MEI • 14.00

Wilde bloemen en hun bijen

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

DO • 17 MEI • 14.00

Wonderlijke lente

Oudergem, Rood Kooster,

www.ngz.be

VARIA

DI • 1 MEI • 18.00

1 meifeest

met Jan De Smet & The Pete Seeger

Legacy, Charles Ducaul

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR • 4 MEI • 19.30

L'Uomo Teatrale

Leerlingen KA Vijverbeek

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 5 MEI • 13.00

Buitenspeeldag (2,5-12j)

Hoeilaart, Jan van Ruusbroecpark,

www.hoeilaart.be

5 EN 6 MEI • 20.30 EN 14.00

Het leven is een cabaret

Ekseeko & Overijse concert band

Jesus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO • 6 MEI • 14.00

Torenfeesten

Sint-Pieters-Leeuw, Rink,

www.colomaspl.be

MA • 7 MEI • 19.00

#Zero Waste

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

DI • 8 MEI • 19.30

Feest van de Europese gemeenschap

gastland Letland

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

ZA • 12 MEI • 10.00

One World Wereldculturenfestival

theatertournee

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 29 MEI • 20.00

Lachland

Fast Forward

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

MISSOURI (15/5, 16/5, 22/5 & 28/4)

JEAN BRUSSELMANS (TOT 10/6)

WILDE BLOEMEN EN HUN BIJEN (13/5)

#ZERO WASTE (7/5)

Rechttoe rechtaan

LEKKERNU UIT OOSTENRIJK

Vanilleroostbraten: rondsgebraad gebakken in fijn gesneden look.

MOOISTE PLEK IN OOSTENRIJK

Het bos waar ik met mijn vader ging wandelen.

MOOISTE HERINNERING

Herinneringen? Laat het verleden rusten.

‘Mijn wortels bevinden zich niet in de grond maar in de lucht.’ Zo, daarmee weet je meteen dat Irene Wolf niet wil terugkeren naar Oostenrijk. Nee, geef haar maar de multiculturele omgeving van Sint-Genesius-Rode, waar ze nu bijna twintig jaar woont.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Wanneer Wolf over haar vaderland vertelt, geeft ze aan dat ze er zich niet langer thuis voelt. ‘Telkens wanneer ik in Oostenrijk kom, ervaar ik dat niet alleen ikzelf ben veranderd, maar ook het land. De xenofobie geeft mij een beklemmend gevoel.’

HET KARAKTER

Ze gaat nog steeds een paar keer per maand naar Oostenrijk. Niet omdat ze terug wil, wel omdat haar moeder aan Alzheimer lijdt en sinds het overlijden van haar vader haar ondersteuning nodig heeft. ‘Meestal ga ik met de wagen. Het is een rit van twaalf uur. Telkens heb ik een heel lijstje met zaken die ik ter plaatse voor mijn moeder moet opvolgen.

Ik doe het uit liefde voor haar, maar eerlijk: elke keer ik naar België kan terugkeren, voel ik me opgelucht. De reacties van sommige mensen in Oostenrijk wanneer ze mijn Belgische nummerplaat zien, zijn zo kleingeestig dat ik blij ben dat ik er niet meer woon. Hoe kan je nu mensen beoordelen op hun nummerplaat, nationaliteit, huidskleur, religie of gender? Daar gaat het toch niet om. Waar het mij om gaat, is het karakter van de mens.’

Wolf is moeder van vier zonen. Drie van hen sloegen hun vleugels uit en trokken naar Groot-Brittannië. Toen ze nog in Rode woonden en voetbal speelden, was ze een van die moeders die naast het voetbalveld stond te supporteren. ‘Dankzij het voetbal heb ik een aantal fijne

EN

NO BEATING AROUND THE BUSH

‘My roots are not in the ground but in the air.’ You can tell straight off that Irene Wolf is not pining to return to Austria. On the contrary, she is perfectly content with the multicultural environment of Sint-Genesius-Rode, where she has lived for almost 20 years. She no longer feels at home in her native land. ‘Every time I visit Austria, I realise that not only have I changed personally but the the country is different as well. The xenophobia induces an oppressive feeling in me.’ She has got to know some great people in Sint-Genesius-Rode thanks to the children’s football activities. She has a knack for making contact with people. She says what she thinks. No beating around the bush. When I arrived in Belgium, I learned Dutch and French quite quickly. I believe it is a form of respect for the people of the country where you live. I realise that Belgians immediately become more approachable when you speak to them in their own language.

contacten met inwoners van Rode kunnen opbouwen.’ Contacten leggen met mensen doet ze spontaan. Haar openheid trekt aan. Wat ze zegt, is wat ze denkt. Rechttoe rechtaan. Zo staat ze in het leven en dat straalt ze ook uit. ‘Bij mijn aankomst in België heb ik vrij snel de stap gezet om Nederlands en Frans te leren. Voor mij is dat een vorm van respect voor de mensen van het land waar je woont. Ik stel vast dat wanneer je Belgen in hun taal aanspreekt, ze zich meteen toegankelijker opstellen.’

DE BEVRIJDING VAN EEN ECHTSCHEIDING

Vijf jaar geleden kwam er een einde aan haar huwelijk. De echtscheiding was een moeilijke stap, maar tegelijk ook een bevrijding. Het einde van een leven en het begin van een nieuw leven. ‘Een paar weken geleden heeft mijn jongste zoon ook het nest verlaten. Ik beseft: nu woon ik helemaal alleen. En weet je wat? Het voelt goed. Ik kan leven op het ritme dat me past en doen en laten wat ik wil. Het geeft me een vrij gevoel. Waarschijnlijk zou ik dat gevoel niet gehad hebben wanneer ik jonger was. Maar alles in het leven verandert. Zelf verander je ook.’ Het is duidelijk dat ze deze wetmatigheid heeft aanvaard en vrede heeft gevonden met de nieuwe levensfase die zich aankondigt.

Er wordt aangebeld. Een koerier brengt een pakje. De verpakking verraadt dat het een boek is. ‘Ik hou van misdaadromans. Het laatste boek dat ik las, was van Pieter Aspe. Ken je de Vlaamse dramareeks Cordon? Die heb ik de voorbije weken gevolgd. Mijn zoon vertelde me dat ze deze reeks zelfs in Engeland kunnen zien.’ Of er een boek is dat een bijzondere indruk op haar maakte? ‘De Tweeling van Tessa de Loo. Het is het verhaal van twee zussen die elkaar door de oorlog en slechte verhoudingen in de familie uit het oog zijn verloren. Ze ontmoeten elkaar toevallig in de winter van hun leven in een kuuroord. Het wordt een confrontatie met hun verleden.’